

SVÄTÝ ĽUDOVÍT MÁRIA GRIGNION Z MONTFORTU: *LÁSKA VEČNEJ MÚDROSTI*

1 – Modlitba k večnej Múdrosti

[1.] Ó, božská Múdrost', zvrchovaná nad nebom i zemou. Pred tebou v poklone pokorne prosím odpustenie, že som príliš odvážny hovoriť o твоjich veľkostiach, hoci som nevedomý a tiež i zločinný. Nehľad', prosím ťa, na temnoty môjho ducha a škvrny mojich úst. No keď ich vidíš, sú len nato, aby si ich zničila významným pohľadom svojich očí a jediným dychom svojich úst. Máš toľko krás a sladkostí, uchránila si ma toľkých špatností a naplnila toľkými dobrodeniami. A okrem toho si taká nepoznaná a opovrhovaná. Ako chceš, aby som mlčal? Nielen spravodlivosť a vďačnosť, ale i môj vlastný prospech mi prikazuje hovoriť o tebe, hoci zajakavo. Pravda, viem hovoriť len zajakavo ako dieťa, pretože som ešte dieťa. A zajakajú sa, želim si naučiť sa hovoriť dobre, až prídem do plnosti tvojho veku.

[2.] Zdá sa, že niet ani ducha ani poriadku v tom, čo píšem. Priznávam, no to preto, lebo mám takú túžbu ťa vlastniť, že ťa hľadám podľa príkladu Šalamúna, bez metódy točiac sa na všetky strany. Keď sa ťa snažím poznať na tomto svete, to preto, lebo sama si sľúbila, že všetci, čo ťa budú hľadať a objavovať, budú mať v tom večný život. Láskavo prijmi teda, moja láskavá princezná, moje malé zajakávanie sa ako otváracie prejavy. Prijmi ťahy môjho pera ako krok, ktorý robím, aby som ťa našiel. Z výšky svojho trónu daj toľko požehnaní a svetiel na to, čo chcem robiť a povedať o tebe, aby všetci, čo to počujú, boli zapálení novou túžbou ťa milovať a vlastniť v čase i vo večnosti.

2 – Výzva, ktorú dáva Božská Múdrost' princom a veľkým sveta v šiestej kapitole 'Knihy Múdrosti'

[3.] ¹ „Múdrost' je vznešenejšia ako sila a človek múdry je na tom lepšie ako odvážny.

¹⁽²⁾ Čujte teda, králi, a vezmite si k srdcu, učte sa, panovníci končín zemských,

²⁽³⁾ počúvajte pozorne vy, čo spravujete ľud, čo ste pyšní na zástupy národov!

³⁽⁴⁾ Ved' Pán vám dal moc a vládu Najvyšší. On je ten, čo bude skúmať vaše skutky a prezerat' vaše úmysly.

⁴⁽⁵⁾ Lebo hoc ste služobníci jeho Kráľovstva, nevládli ste správne, nezachovávali zákon, ani nekráčali podľa Božej vôle.

⁵⁽⁶⁾ Príde na vás každú chvíľu a hrozne, lebo bude proti vládcom prísny súd.

⁶⁽⁷⁾ Ved' drobný človek si zasluhuje odpustenie z poľutovania, ale mocní budú mocne trestaní.

⁷⁽⁸⁾ Lebo Vládca všetkých nebojí sa nijakej osoby, ani veľikáša nijakého sa nezľakne; ved' on stvoril malého i veľkého, rovnako sa stará o všetkých.

⁸⁽⁹⁾ Na mocných však čaká tvrdý súd.

⁹⁽¹⁰⁾ K vám sa teda, panovníci, nesú moje reči, aby ste sa naučili múdrosti a neklesli.

¹⁰⁽¹¹⁾ Lebo tí, čo sväté zachovávajú sväto, budú svätými, a tí, čo sú poučení o tom, nájdu ospravedlnenie.

¹¹⁽¹²⁾ Bud'te teda žiadostiví mojich slov, túžte (po nich), počúvajte sa!

[4.] ¹²⁽¹³⁾ Skvíca je a nevädnuca múdrost' ľahko ju uzrú tí, čo ju milujú, nájdu ju tí, čo ju hľadajú.

¹³⁽¹⁴⁾ Predbieha a dáva sa poznať tým, čo po nej dychtia.

¹⁴⁽¹⁵⁾ Tomu, kto zrána hľadá ju, netreba sa namáhať, bo nájde ju sedieť pri svojich dverách.

¹⁵⁽¹⁶⁾ V myšlienkach sa zapodievať ňou je vrchol rozumnosti, kto však pre ňu bdie, je skoro bez starostí.

¹⁶⁽¹⁷⁾ Lebo ona sama obchádza a hľadá tých, čo sú jej hodní, blahosklonne im kráča v ústrety na cestách, pri každej myšlienke sa s nimi stretáva.

¹⁷⁽¹⁸⁾ Jej začiatok je túžba úprimná dať sa poučiť,

¹⁸⁽¹⁹⁾ snaha o poučenie je zasa láska (k nej), láska (k nej) značí však zachovávanie jej zákonov, zachovávanie jej zákonov je potom zaistenie nesmrteľnosti

¹⁹⁽²⁰⁾ a nesmrteľnosť vedie do blízkosti Boha.

²⁰⁽²¹⁾ Takto teda túžba po múdrosti vedie nahor, k vladárstvu.

²¹⁽²²⁾ *Preto ak sa trónom tešíte a berlám, panovníci národov, ctíte múdrosť, by ste panovali naveky.*

²²⁽²³⁾ *Čo je teda múdrosť a ako vznikla, rozpoviem, neukryjem pred vami jej tajomstvá, ale stopovať ju budem od začiatku stvorenia, otvorene vyrozprávam, čo sa o nej vie, neobídeme pravdu.*

²³⁽²⁴⁾ *Nechcem kráčať s nivočiacou závišťou, lebo ona nie je spoločníkom múdrosti.*

²⁴⁽²⁵⁾ *Množstvo mudrcov je šťastím pre svet, múdry kráľ je požehnaním pre národ.*

²⁵⁽²⁶⁾ *Dajteže sa preto rečou mojou poučiť! Bude vám to na osoh!*⁶

3 - Poznámky autora

[5.] Môj drahý čitateľ, v tejto kapitole som nechcel miešať slabosť svojej reči s autoritou slov Ducha Svätého. Dovoľte mi však poznamenať:

1'. Aká je len sama v sebe Večná Múdrosť vľúdna, ľahká a lákavá, aká brilantná, dokonalá a jemná! Volá ľudí, aby ich učila byť šťastnými. Hľadá ich. Usmieva sa na nich. Naplňa ich tisícimi dobrodeniami. Opatruje ich tisícimi rozdielnymi spôsobmi, že až sedí pri bráne ich domu, aby ich očakávala a dala im znaky svojho priateľstva. Možno mať srdce, a odmietat' ju v tomto sladkom dobývaní?

[6.] 2'. Aké je nešťastie veľkých a bohatých, ak nemilujú Múdrosť! Aké hrozné sú slová, ktoré im adresuje! Nevysvetliteľné našou rečou: *Príde na vás každú chvíľu a hrozne... Bude proti vládcam prísny súd... Mocnári... budú mocne trestaní... Na mocných... čaká tvrdý súd...*

K týmto slovám dodáme niektoré z tých, čo im povedala, či povie, po svojom Vtelení: *Beda vám, boháči. Lahšie je ľave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do nebeského kráľovstva.* Mt 19, Mk, Lk 18:

Tie posledné slová boli toľko krát opakované božou Múdroťou, keď žila na zemi, že traja evanjelisti ich priniesli tak, že nič nezmenili. To musí vrhnúť boháčov do slz, kriku a volania: *A vy boháči, plačte a kvíľte nad biedami, ktoré prichádzajú na vás!* Jak 5.

Ale beda! tu-dolu majú svoju útechu. Sú ako očarení svojimi potešeniami a bohatstvami a nevidia nešťastia, ktoré im padajú na hlavu.

[7.] 3'. Šalamún prehovorí, urobí verný a presný opis Múdrosti. Poznanie, čo mu bolo dané z neba, neprekazí odovzdať ani nenávisť, ani závišť, čo sú protivy lásky. Vôbec sa tiež nestrachuje, že iní to urobia rovnako či lepšie.

Podľa príkladu tohto veľkého človeka jednoducho objasním, čo je Múdrosť pred svojím vtelením, vo svojom vtelení a po svojom vtelení. I prostriedky ju obdržať a si ju zachovať.

Keďže nemám hojnosť poznání a svetiel, čo mal on, neobávam sa tak nenávisť a závišť, ako svojej nedostatočnosti a neznalosti. Čo prosím, aby ste láskavo zniesli a ospravedlnili.

KAPITOLA I.

Aby sme milovali a vyhľadávali božiu Múdrosť, je nevyhnutné ju poznať

1 - Nevyhnutnosť poznať božiu Múdrosť

[8.] Možno milovať, čo nepoznáme? Možno vrúčne milovať, čo nepoznáme aspoň nedokonale?

Prečo je tak málo milovaná večná a vtelená Múdrosť, poklony hodný Ježiš, ak nie preto, že ho nepoznáme, alebo len veľmi málo?

Niet skoro nikoho, kto študuje s Apoštolom ako treba, túto najlepšiu Ježišovu vedu, ktorá je zároveň najvznešenejšia, najvľúdnejšia, najužitočnejšia a najnevyhnutnejšia zo všetkých vied a poznání neba i zeme.

[9.] 1'. Po prvé je najvznešenejšia zo všetkých vied, pretože jej predmet je najvznešenejší a najjemnejší. Nestvorená a vtelená Múdrosť, ktorá obsahuje v sebe všetku plnosť božstva a ľudskosti. Všetko, čo je veľké na nebi i na zemi, všetky viditeľné i neviditeľné stvorenia, duchovné a telesné.

Svätý Ján Zlatoústý hovorí, že Náš Pán je stručný obsah diel Boha, skrátený obraz všetkých jeho dokonalostí i všetkých, čo sú v stvoreniach.

Omnia, quae velle potes aut debes est Dominus Jesus Christus. Desidera hunc, require hunc, quia haec est una et pretiosa margarita pro qua emenda etiam vendenda sunt omnia quae tua sunt. Ježiš Kristus, večná Múdrost', je všetko, čo si môžete a máte želať. Želajte si ho, hľadajte ho, lebo on je tá jediná a prevzácná perla, pre kúpu ktorej nesmiete mať ťažkosť predať všetko, čo máte. *In hoc gloriatur qui gloriatur, scire et nosse me.* (Kto sa chváli, nech sa tým chváli, že vie a pozná mňa.)

Svätý Hironi 9': Nech sa múdry nechváli svojou múdrosťou, ani silný svojou silou, ani bohatý svojimi bohatstvami; ale *kto sa chváli, nech čerpá svoju slávu z toho, že ma pozná a nie z toho, že pozná iné.*

[10.] 2'. Nič nie je také vlúdne, ako poznanie božej Múdrosti. Šťastní, čo ju počúvajú. Šťastnejší, čo si ju želajú a vyhľadávajú. Ale ešte šťastnejší, čo dbajú na jej cesty. Ochutnávajú vo svojom srdci túto nekonečnú sladkosť, ktorou je radosť a šťastie večného Otca a sláva anjelov.

Keby sme vedeli, akú potechu ochutnáva duša, ktorá pozná krásu Múdrosti, ktorá saje mlieko tohto Otcovho prsníka, *mamilla Patris (prsník Otca)*, volali by [sme] s Nevestou: „*Meliora sunt ubera tua vino.* Mlieko tvojich prs je sladšie než jemné víno a než všetky sladkosti stvorení“. Zvlášť keď dáva na vedomie duším, ktoré ju kontemplujú, tieto slová: „*Gustate et videte: ochutnajte a vid'te. Comedite... et bibite: jedzte a pite; et inebriamini* a opojte sa z mojich večných sladkostí. Lebo môj zámer nemá nič nepríjemné, ani moja spoločnosť nič nudné, lebo tu sa nachádza len spokojnosť a radosť. *Non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec taedium convinctus illius, sed laetitiam et gaudium*“ (styk s ňou nemá trpkosť, ani nudu spolužitie s ňou).

[11] 3'. Toto poznanie večnej Múdrosti nie je len najvznešenejšie a najsladšie, ale ešte najužitočnejšie a najnevyhnutnejšie. Lebo večný život spočíva v poznaní Boha a jeho Syna, Ježiša Krista.

„Poznať ťa, volá Múdry, hovoriac k Múdrosti, je dokonalá spravodlivosť. A chápať tvoju spravodlivosť a moc, je koreň nesmrteľnosti.“ Ak chceme mať naozaj večný život, poznajme teda večnú Múdrost'.

Ak chceme mať dokonalosť svätosti na tomto svete, poznajme Múdrost'.

Ak chceme mať v svojom srdci koreň nesmrteľnosti, poznajme v svojom duchu Múdrost'. Poznať Ježiša Krista, vtelenú Múdrost', značí poznať dost'. Poznať všetko a nepoznať jeho, značí nepoznať nič.

[12.] Čo by osožilo lukostrelcovi, keby vedel strieľať do bielych okrajov cieľa, kam mieri, ak by nevedel strieľať priamo aj do stredu? Ako to, že slúžime všetkým iným vedám, nevyhnutným pre zdravie, ak nepoznáme tú Ježiša Krista, ktorý je jediný nevyhnutný a stred, kde musia všetci smerovať?

Hoci veľký Apoštol prežil toľko, čo tak vložil do ľudských listov, no povedal, že nechce vedieť nič, jedine Ježiša Krista, ukrižovaného. *Non judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum*, 1 Kor 2. (Rozhodol som sa, že nechcem medzi vami vedieť nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného.) Vravíme teda s ním: „*Quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta. Verum tamen [existimo] omnia detrimentum esse, propter eminentem scientiam Jesu Christi, Domini mei.*“ (Ale čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána.) Flp 3, 7 – 8. Vidím a zakusujem, že táto veda je taká dokonalá, taká jemná, taká obohacujúca a taká obdivuhodná, že vôbec neuvažujem o iných, o ktorých som kedysi tak veľa. A zdajú sa mi teraz také prázdne a také smiešne, že zaoberať sa nimi je stratou času. „*Hoc autem dico ut nemo vos decipiat in sublimiate sermonum. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam* (Kol 2, 8). Vravím vám, že Ježiš Kristus je hĺbina všetkej vedy, aby ste sa nedali vôbec zviest' peknými a nádhernými slovami rečníkov, ani jemnosťou filozofov, tak falošnou. *Crescite in gratia et in cognitione Domini*

nostris et Salvatoris Jesu Christi.“ (Vzrastajte v milosti a poznaní nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista.) Kiež by sme teda konečne všetci uverili v milosť a poznanie Nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista, vtelenú Múdroosť, o ktorej budeme hovoriť v nasledujúcich kapitolách. Predovšetkým budeme rozlišovať niekoľko druhov múdrosti.

2 - Definícia a rozdelenie námetu

[13] Múdroosť všeobecne prijala svoje označenie zo svojho mena. Je veda chutná, *sapida scientia*, alebo Božia chuť a jeho pravdy.

Je niekoľko druhov múdrosti.

Po prvé sa rozlišujú na skutočnú a falošnú múdroosť: pravá je chuť pravdy bez lži či pretvácky. Falošná je chuť pretvácky, rúsko zdania pravdy.

Táto falošná múdroosť je múdroosť alebo opatrnosť svetská, čo Duch Svätý rozlišuje trojako: *Sapientia terrena, animalis, diabolica*: múdroosť pozemská, živočíšna a diabolská.

Skutočná múdroosť sa rozdeľuje na múdroosť prirodzenú a nadprirodzenú.

Prirodzená múdroosť je poznanie prirodzených vecí dokonalým spôsobom v ich princípoch.

Nadprirodzená múdroosť je poznanie nadprirodzených a božích vecí v ich pôvode.

Táto nadprirodzená múdroosť sa delí na múdroosť podstatnú, čiže nestvorenú, a na múdroosť prípadkovú, čiže stvorenú. Prípadková a stvorená múdroosť je zdieľanie, ktoré udeľuje ľuďom zo seba samej nestvorená Múdroosť, inak je to dar múdrosti. Podstatná a nestvorená Múdroosť je Syn Boží, druhá Osoba Najsvätejšej Trojice, inak večná Múdroosť vo večnosti, alebo Ježiš Kristus v čase.

To vlastne o tejto večnej Múdrosti ideme hovoriť.

[14] Od jej pôvodu ju budeme kontemplovať vo večnosti, spočívajúcu v lone jej Otca, ako predmet jeho záľub.

Budeme ju overovať v čase, žiariacu v stvorení univerza.

Budeme ju vidieť zrazu celkom poníženú vo svojom vtelení a smrteľnom živote a potom ju nájdeme slávnú a triumfujúcu v nebesiach. Nakoniec preberieme, aké sú prostriedky, ktorými si treba poslážiť na jej získanie a uchovanie.

Nechám teda filozofom argumenty ich filozofie ako neužitočné. Nechám chemikom tajomstvá ich svetskej vedy. *Sapientiam loquimur inter perfectos*. Hovoríme teda dokonalým a predurčeným dušiam o pravej Múdrosti, o večnej Múdrosti, nestvorenej a vtelenej.

KAPITOLA II.

Pôvod a dokonalosť večnej Múdrosti

[15] Treba zvolať so svätým Pavlom: „*O altitudo... Sapientiae... Dei!* Ó, hĺbka, ó, nesmiernosť, ó, nepochopiteľnosť Božej Múdrosti!“ „*Generationem ejus quis enarrabit?* Kto bude dosť osvietený anjel a dosť odvážny človek, aby nám vysvetlil, ako treba, jej pôvod?“

Treba, aby sa upreli všetky oči, zo strachu, že budú oslnené tak živým, tak žiarivým svetlom.

Treba, aby zmlkli všetky jazyky zo strachu, že poškvria takú dokonalú krásu, chtiac ju odhaliť.

Treba, aby sa ponížili všetci duchovia a adorovali, zo strachu, že budú tlačené nesmiernou vážnosťou slávy božej Múdrosti, chtiac ju prebádať.

1 - Múdroosť skrze vzťah k Otcovi

[16] Hľa, idea, čo nám Duch Svätý, aby sa prispôobil našej slabosti, dáva v Knihe Múdrosti, ktorú zostavil len pre nás:

„*Večná Múdroosť je výdych Božej moci a je čistý výron slávy Vševládneho. Preto sa jej nič nečisté nikdy dotknúť nemôže. Ved' je odblesk svetla večného, je zrkadlo Božej účinnosti bez poškvry a je obraz jeho láskavosti.*“ (Mud 7, 25-26)

[17] To je podstatná a večná idea božej krásy, čo bola svätému Jánovi evanjelistovi ukázaná v obdivuhodnom vytržení, ktoré mal na ostrove Patmos. Preto volal: „*In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum (Jn 1, 1)*. Na počiatku bolo Slovo, - alebo Boží Syn, alebo večná Múdroosť,-- a Slovo bolo u Boha, a Slovo bolo Boh.“

[18] To o nej vravel Šalamún v knihách na viacerých miestach, že Múdrost' bola učená, totiž plodená, od počiatku, pred všetkými vecami a pred všetkými vekmi.

Sama o sebe vraví: „*Od večnosti som ustanovená, od počiatku, prv ako povstal svet. Nebolo ešte morských priehlbín, keď som sa ja už zrodila.*“ (Prís 8, 23 – 24)

[19] V tejto zvrchovanej kráse Múdrosti mal Boh Otec svoje zaľúbenia vo večnosti a v čase. Ako ten veľký Boh sám výslovne uisťuje v deň jeho krstu a jeho premenenia: „*Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*, Mt 17. Hľa, môj milovaný Syn, jedine v ktorom mám svoje zaľúbenia.“

To je tá osvietená a nepochopiteľná jasnosť, ktorej niekoľko málo lúčov prijali Apoštoli z jeho premenenia, čo ich prenikli sladkosťou a vrhli do extázy: *Illustre quiddam [cernimus] Sublime, celsum, interminum, Antiquius caelo et chaos*. Táto večná Múdrost' je čosi preslávne, pozdvihnuté, nesmierne, nekonečné a dávnejšie ako univerzum.

Nemám vôbec slov, aby som vysvetlil samu malú ideu, čo som si vyformoval o tejto kráse a tejto vrcholnej sladkosti, hoci moja idea je nekonečne pod jej dokonalosťou. Kto je to, kto by mohol mať jednu správnu ideu a vysvetliť ju, ako treba? Jedine ty, veľký Bože, ktorý poznáš, čo je to. Jedine ty by si to mohol zjaviť komu chceš.

2 – Činnosti Múdrosti v dušiach

[20] Hľa, ako sama Múdrost' prehlasuje, čím je v dušiach skrze svoj vzťah vo svojich účinkoch a činnostiach. Vôbec nebudem miešať svoje malé slová s jej, zo strachu, aby som v nich neumenšil jas a jemnosť. Je to v 24. kapitole Ekleziastiku (Kniha Sirachovca).

¹ „*Múdrost' sama sa vychvaľuje, aj u Boha je v úcte a má chválu aj u svojho ľudu.*

² *Uprostred zástupov Najvyššieho otvára ústa, pred jeho mocou dostáva sa jej slávy.*

³ *Chváli ju aj jej ľud, obdivuje ju zhromaždenie svätých.*

⁴ *Množstvo vyvolených jej vzdá chválu, obsiahne väčšie požehnanie ako (všetci) požehnaní.*

Povie:

[21.] ⁵ *Ja som vyšla z úst Najvyššieho ako prvorodená pred všetkým tvorstvom.*

⁶ *Ja som roznieťila na nebi neuhasiteľné svetlo, ako hmla som pokrývala zem.*

⁷ *Svoj príbytok mám na výsostiach, prestol mám na stĺpe mrakov.*

⁸ *Okruh neba som pochodila a sama, prenikla som do morských hlbín, po vlnách mora som kráčala;*

⁹ *na každom mieste zeme som sa zastavila:*

[22.] ¹⁰ *u každého ľudu, v každom národe som vládla.*

¹¹ *Mocne som pošliapala srdcia všetkých, ktorí vynikali, alebo boli postavení nízko: U týchto všetkých som hľadala, kde spočinúť a zdržovať sa v dedičnom (národe) Pána.*

[23.] ¹² *Stvoriteľ vesmíru mi rozkázal a ustanovil - lebo môj Stvoriteľ spočinul v mojom stánku - ¹³ a riekol mi: 'V Jakubovom (rode) prebývaj, v Izraeli maj podiel dedičný a medzi mojimi vyvolenými zapuť korene!'*

[24.] ¹⁴ *Od počiatku a pred vekmi stvoril ma (Boh), takže naveky už nikdy nepominiem. V (Božom) svätostánku som konala bohoslužbu.*

¹⁵ *Tak som sa trvale usadila na Sione a na posvätnom mieste mám svoje spočinutie, lebo v Jeruzaleme mám vládnuť.*

[25.] ¹⁶ *V slávnom národe som zapuťila korene, v podiele môjho Boha, ktorý jemu patrí dedične, a medzi zástupom svätých mám príbytok.*

¹⁷ *Ako céder na Libanone som vyrástla do výšky, ako cyprus na vrchu Sion.*

¹⁸ *Vyrástla som ako palma v Engadi, (som) ako ružový sad v Jerichu;*

¹⁹ *ako utešená oliva na rovinách; tak sa vznášam ako platan pri vodách (na námestiach).*

²⁰ *Rozvoniavam ako škorica a vonný balzam: ako vzácna voňavá masť vydávam zo seba vôňu ľúbezni.*

²¹ *Akoby som si (plodmi) storaxu, galbanu, ónyxu a staktu a tiež samotkým kadidlom okurovala príbytok.*

²² *Ja ako terebinta rozkladám svoje haluze a moje haluze sú nádherné a utešené.*

²³ *Ako vinič prinášam ľubovonné (plody) a z mojich kvetov vzíde skvelé a prevzácne ovocie.*

[26.] ²⁴ *Ja som matka krásneho milovania, (matka) bázne, uznanlivosti a svätej nádeje.*

²⁵ *U mňa je všetka milosť spravodlivej cesty životnej, u mňa je všetka nádej silného života.*

[27.] ²⁶ *Pristúpte ku mne všetci, ktorí po mne túžite, a nasýtite sa z mojich plodov!*

²⁷ *Lebo môj duch je sladší ako med a mať mňa je (sladšie) ako plást medu.*

²⁸ *Spomienka na mňa pretrvá večné pokolenia.*

[28.] ²⁹ *Ktorí ma požívajú, budú väčšmi lačnieť, a ktorí ma pijú, budú väčšmi smädiť.*

³⁰ *Kto ma počúva, nezažije zahanbenie, ktorí sa namáhajú v mojej službe, nezhrešia.*

³¹ *Ktorí (iným) dajú poznať moju jasnosť, obsiahnu večný život.*

³² *Toto všetko je obsahom knihy života a zmluvy s Najvyšším, a tak možno poznať pravdu.'*

[29] Všetky tie stromy a rastliny, ktorým sa Múdrost' prirovnáva, čo majú tak rôzne ovocie a vlastnosti, naznačujú veľkú rôznosť stavov, funkcií a čností duší. Pripomínajú *cédre*, skrze pozdvihnutie srdca k nebu. Či *cyprusy*, skrze neustálu meditáciu smrti. Alebo *palmy*, skrze pokorné utrpenie ich prác. Alebo *ruže*, skrze mučenie a vyliatie krvi. Či *platany* na brehu vôd, alebo *terebinty*, ktoré nesú svoje veľmi dlhé vetvy, skrze rozľahlosť ich lásky k svojim bratom. A všetky iné voňavé rastliny, ako *balzam*, *myrha* a iné, čo sú menej vystavené pohľadu, označujú všetky utiahnuté duše, ktoré túžia byť viac poznané Bohom než ľuďmi.

[30] Potom, čo sa Múdrost' predstavila ako matka a prameň všetkých dobier, povzbudzuje všetkých ľudí opustiť všetko, aby si želali jedine ju. Lebo ona sa dáva, hovorí svätý Augustín, len tým, ktorí si ju želajú a ju hľadajú práve s tak veľkou horlivosťou, ako si tak veľká skutočnosť zaslúži, aby bola hľadaná.

Božia Múdrost' naznačuje v slovách 30. a 31. verša tri stupne nábožnosti, ktorej posledným je dokonalosť:

1° Počúvať Boha s pokornou poslušnosťou.

2° Konat' v nej a skrze ňu s neustálou vernosťou.

3° Napokon, získať svetlo a pomazanie nevyhnutné podnecovať iných láskou k Múdrosti, aby ich viedla k večnému životu.

KAPITOLA III.

Zázraky moci božej Múdrosti v stvorení sveta a človeka

I - V stvorení sveta

[31] Večná Múdrost' začala volať ešte z lona Boha, pretože počas celej večnosti činí svetlo, nebo a zem. Svätý Ján hovorí, že všetko bolo učené skrze Slovo, teda večnou Múdroťou: *Omnia per ipsum facta sunt.*

Šalamún hovorí, že ona je matkou a tvorkyňou všetkých vecí: *Horum omnium mater est. Omnium artifex Sapientia.* Všimnite si, že ju nenazýva len tvorkyňou univerza, ale matkou, lebo tvorca tak nemiluje a nezaobrá sa svojím dielom, ako matka svojím dieťaťom.

[32] Večná Múdrost', stvoriac všetko, prebýva vo všetkých veciach, aby ich obsahovala, podporovala a obnovovala: *omnia continet, omnia innovat.* Táto vrcholne pravá krása, čo stvorila svet, dala mu krásny poriadok, ktorý je v ňom. Ona oddelila, zložila, odvážila, pridala, spočítala, čo je v ňom.

Ona rozťahla nebesá; s poriadkom umiestnila slnko, lunu i hviezdy a planéty. Položila základy zeme. Dala medze a zákony moru a priepastiam. Sformovala hory; všetko zaťažila a vyvážila až po pramene. Napokon, hovorí, bola som s Bohom a riadila som všetky veci so spravodlivosťou tak dokonalou až po jednotlivosť a rôznosť tak príjemnú, že to bol spôsob hry, ktorým som sa hrala, aby som tešila seba i môjho Otca. *Cum eo eram cuncta componens; et delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tempore, ludens in orbe terrarum.* (Ja som bola uňho chovankou, bola som deň po deň jeho rozkošou a hrala som sa pred ním v každý čas; hrávala som sa na okruhu jeho zeme (Prís 8, 30 -31).

[33] Túto dokonalú hru božej Múdrosti vidno v účinku v rôznych stvoreniach, ktoré učinila

v univerze. Bez toho, že by sme hovorili o rôznych druhoch anjelov, ktorých je množstvo. Bez spomínania rozdielnych veľkostí hviezd, či rozličných pováh ľudí. Aké obdivuhodné zmeny vidíme v obdobiach a časoch. Aká rôznorodosť inštinktov vo zvieratách, aké rôzne druhy rastlín, aká rôzna krása v kvetoch, aké rozdielne chute ovocia! *Quis sapiens, et intelliget haec*: Kto je to, komu to Múdrost' odovzdala? A ten sám bude chápať tie tajomstvá prírody.

[34] Múdrost' ich zjavila svätým, ako vidíme v ich živote. Niekedy boli tak prekvapení. Niektorí upadli do extázy a nadšenia z videnia krásy, vľúdnosti a poriadku božej Múdrosti v najmenších veciach, ako je včela, mravec, klas obilia, kvet, malý červík.

2 - V stvorení človeka

[35] Keď moc a vľúdnosť večnej Múdrosti tak volá v stvorení, kráse a poriadku univerza, oveľa viac zažiarila v stvorení človeka. Pretože on je jej obdivuhodným veľdielom, živým obrazom jej krásy a jej dokonalostí. Veľkou nádobou jej milostí, obdivuhodným trezorom jej bohatstiev a jej jediným správcom na zemi. *Sapientia tua fecisti hominem, ut dominaretur omni creaturae quae a te facta est*. Múd 9.

[36] Na slávu tejto krásnej a mocnej tvoriteľky treba vysvetliť krásu a pôvodnú dokonalosť, ktorú človek od nej prijal, pretože ona ho stvorila. Avšak čo spáchal nekonečný hriech, že temnoty a škvrny prýštili až na mňa, biedne dieťa Evy, mi tak zatemnili chápanosť, že môžem o nej hovoriť len veľmi nedokonale.

[37] Urobila, možno tak povedať, kópie a jasné vyjadrenia svojho chápania, svojej pamäti a svojej vôle a dala ich duši človeka, aby bol živým portrétom Božstva. Zažala v jeho srdci oheň čistej lásky k Bohu, vyformovala mu úplne jasné telo a uzavrela v ňom, ako v súhrne, všetky dokonalosti odlišné od anjelov, zvierat a iných stvorení.

[38] Všetko v človeku bolo žiarivé bez temnot, dobré bez ošklivostí, čisté bez škvŕn, usporiadané bez neporiadku a bez každej vady či nedokonalosti. Pre priazeň mal svetlo Múdrosti v svojom duchu, ktorým dokonale poznal svojho Stvoriteľa a jeho stvorenia. V duši mal milosť Boha, skrze ktorú bol nevinný a milý očiam Najvyššieho. V tele mal nesmrteľnosť. V srdci mal čistú lásku k Bohu bez strachu zo smrti, ktorou ho miloval neustále. Bez prestania a čisto, pre samú jeho lásku. Konečne bol tak božský, že bol neustále prenesený nad seba samého v Boha bez toho, žeby mal premáhať nejakú vášeň, či bojovať proti nejakému nepriateľovi.

Ó, štedrosť večnej Múdrosti voči človeku! Ó, šťastný stav človeka v jeho nevinnosti!

[39] Ale, nešťastie nešťastí! Hľa, tá nádoba, celá božská, čo sa rozbila na tisíc kusov. Hľa, táto pekná hviezda, čo padá. Hľa, to krásne slnko, ktoré je pokryté blatom. Hľa, človek ktorý hreší a hrešiak, stráca svoju múdrosť, svoju nevinnosť, svoju krásu, svoju nesmrteľnosť. A napokon stráca všetky dobrá, ktoré dostal a je prepadnutý nesmiernosťou zla. Ducha má úplne ohľúpeného a zatemneného: nič viac nevidí.

Srdce má celkom ľadové pre Boha: už ho nemiluje. Dušu má celkom čiernu od hriechov: je podobná démonovi. Schopnosti má celkom neusporiadané: nie je viac ich pánom. Má len spoločnosť démonov, stal sa ich príbytkom a otrokom. Napádaný je stvoreniami: bojujú proti nemu.

Hľa, človek sa v okamihu stal otrokom démonov, predmetom Božieho hnevu a obeťou pekiel! Pripadá si sám sebe tak ohyzdný, že od hanby sa ide skryť. Je prekliaty a zavrhnutý na smrť. Z pozemského raja je vyhnaný a nemá ho viac ani v nebesiach. Musí viesť, bez každej nádeje že bude šťastný, nešťastný život na prekliatej zemi. Zločinný tam musí zomrieť a po svojej smrti ako diabol byť navždy zavrhnutý v svojom tele a duši. On i všetky jeho deti.

Také je strašné nešťastie, kam zhrešiak, padol človek. Taký je spravodlivý ortieľ, čo proti nemu vyriekla Božia spravodlivosť.

[40] Adam je v tomto stave ako zúfalý; nemôže prijať liek ani od anjelov ani od iných stvorení. Nič nie je schopné ho napraviť, lebo bol učený veľmi pekne a veľmi dobre vo

svojom stvorení. A pre svoj hriech je prehrozný a veľmi zneuctený. Vidí sa zahnaný z raja a Božej prítomnosti. Vidí Božiu spravodlivosť, čo ho nasleduje so všetkým jeho potomstvom. Vidí zatvorené nebo a otvorené peklo. A nikoho, kto by otvoril jedno a zatvoril druhé.

KAPITOLA IV.

Zázraky dobroty a milosrdenstva večnej Múdrosti pred jej vtelením

[41] Večná Múdrost' je živo zasiahnutá nešťastím biedneho Adama a všetkými jeho následkami. S veľkou bolesťou vidí svoju vznešenú nádobu rozbitú, svoj portrét roztrhaný, svoje majstrovské dielo zničené, svojho správcu na zemi zvrhnutého. Nežne nastavuje ucho jeho nariekajúcemu hlasu a jeho volaniam. S pohnutím vidí pot jeho čela, slzy jeho očí, súženia jeho ramien, bolesť jeho srdca a zármutok jeho duše.

1 - Rozhodnutie Vtelenia

[42] Zdá sa mi, že vidím túto milujúcu Vládkyňu volať a zhromaždiť po druhý raz tak povediac, Svätú Trojicu, aby opravila človeka, ako ho ona urobila, keď ho formovala. Zdá sa mi, že v tejto veľkej rade je zápas medzi večnou Múdrost'ou a Božou Spravodlivosťou.

[43] Zdá sa mi, že počujem túto Múdrost', ktorá v kauze človeka hovorí, že podľa pravdy si človek pre svoj hriech zaslúži byť so svojím potomstvom navždy zavrhnutý so vzbúrenými anjelmi. No že treba mať s ním zľutovanie, pretože zhrešil viac pre svoju krehkosť a neznalosť, ako pre zlobu. Predstavuje, z jednej strany, že je to veľká škoda, že tak dokonalé veľdielo zostane navždy otrokom svojho nepriateľa a že milióny miliónov ľudí budú navždy stratené pre hriech jedného jediného. Z druhej ukazuje v nebi prázdne miesta pre pád odpadlých anjelov, čo je mimochodom treba naplniť. A veľkú slávu, ktorú Boh prijme v čase i vo večnosti, ak bude človek zachránený.

[44] Zdá sa mi, že počujem Spravodlivosť, ktorá odpovedá, že výrok smrti a večného zatratenia je vyneseny proti človeku a jeho potomstvám. Že treba byť spravodlivý bez zľutovania a bez milosrdenstva, ako proti Luciferovi a jeho stúpencom. Že človek je nevďačník za dobrodenia, ktoré prijal. Že nasledoval démona vo svojej neposlušnosti a vo svojej pýche, a že ho musí nasledovať vo svojich trestoch, pretože nevyhnutne treba, aby bol hriech potrestaný.

[45] Večná Múdrost', vidiac, že nik v univerze nebol schopný odčiniť hriech človeka, zaplatiť spravodlivosť a upokojiť Boží hnev. I chtiac zároveň zachrániť úbohého človeka, ktorého blahosklonne milovala, nájde obdivuhodný prostriedok.

Udivujúcu skutočnosť, nepochopiteľnú lásku, ktorá ide až do krajnosti. Táto obdivuhodná a zvrchovaná Princezná sa sama ponúka na obeť svojmu Otcovi, aby vyrovnala jeho spravodlivosť. Aby utíšila jeho hnev a nás vyslobodila z otroctva démona a plameňov pekla a zaslúžila nám šťastnú večnosť.

[46] Jej ponuka je prijatá. Zhromaždenie ju prijalo a vyrieklo: večná Múdrost', alebo Syn Boží, sa stane človekom v príhodnom čase a označených okolnostiach. Počas približne štyri tisíc rokov, ktoré uplynuli od stvorenia sveta a Adamovho hriechu¹ až do vtelenia božej Múdrosti, Adam a jeho potomkovia zomierali podľa Božieho zákona vyneseneho [proti nim]. No vo videní vtelenia Božieho Syna prijímali milosti, aby poslúchali jeho prikázania a robili hodné pokánie potom, čo ich prestúpili. A ak zomreli v milosti a priateľstve s Bohom, ich duše zostúpili do limbov, očakávajúc svojho Spasiteľa a Osloboditeľa, aby im otvoril bránu neba.

2 – Pred Vtelením

[47] Večná Múdrost' počas celého času, ktorý uplynul pred jej vtelením, sa starala o ľudí tisícmi spôsobmi. Prinášala im priateľstvo a mala veľkú túžbu zdieľať im svoje priazne a hovoriť s nimi. „Moje rozkoše, hovorila, sú byť s deťmi ľudí. *Deliciae meae esse cum filiis hominum.*“ Sama obchádzala zo všetkých strán, aby hľadala tých, ktorí jej boli hodní: *quoniam dignos seipsa circuit quaerens.* To je osoby hodné jej priateľstva, hodné jej pokladov, hodné jej vlastnej osoby. Rozšírila sa medzi rozličnými národmi do svätých duší,

aby tam formovala Božích priateľov a prorokov. Formovala všetkých svätých patriarchov, Božích priateľov, prorokov a svätých Starého a Nového Zákona. *Et per nationes in animas sanctas se transfert, amicos Dei et prophetas constituit*, Mud 7.

Táto večná Múdrost' inšpirovala Božích ľudí a hovorila ústami prorokov a riadila ich na cestách, osvecovala v pochybnostiach, podopierala v krehkostiach a oslobodzovala od každého zla.

[48] Hľa, ako ju sám Duch Svätý v 10. kapitole Múdrosti vyrozprával:

¹ *'Ona prvostvoreného otca sveta chránila, kým bol ešte stvorený len sám, vytrhla ho z jeho poklesku;*

² *dala mu tiež silu vládnuť nad všetkým.*

³ *Nespravodlivý však v svojom hneve od nej odpadol; zhynul zášťou bratovražednou.*

⁴ *Keď preň prišla na zem potopa, zas to bola múdrost', ktorá prinášala záchranu, keďže na slabučkom dreve spravodlivého previedla.*

⁵ *Keď sa pre všeobecnú zločinnosť porozdeľovali národy, ona našla spravodlivého, uchovala ho bez úhony pred Bohom a zachovala ho silným napriek jeho útrpnosti so synom.*

⁶ *Pri záhube bezbožníkov ona zachránila spravodlivého, keď on utekal pred ohňom, čo padal na Päťmestie.*

⁷ *Po nich, na svedectvo zločinu, púšť dosiaľ ostala, z ktorej sa vše dymí, stromy, čo v nevhodný čas nesú ovocie, a pomník neveriacej duše, vyčnievavý solný stĺp.*

⁸ *Keďže obchádzali múdrost', nielenže si škodili tým, že nepoznali, čo je šľachetné, lež aj živým zanechali pomník svojej pochabosti, aby to, čo popáchali, neostalo ukryté.*

[49] ⁹ *Múdrost' naopak zachránila od lopôt tých, ktorí jej slúžili.*

¹⁰ *Ona spravodlivého vodila po rovných cestách, keď pred bratovým hnevom utekal, dala mu zrieť Božie kráľovstvo, udelila mu znalosť svätých vecí, cez námahy ho priviedla k zámožnosti, rozmnožila plody jeho roboty.*

¹¹ *Bývala mu na pomoci proti hrabivosti utláčateľov a dopomohla mu k bohatstvu.*

¹² *Ochraňovala ho od nepriateľov, pred prenasledovateľmi mu poskytovala bezpečnosť, v ťažkom boji mu dopomáhala k víťazstvu, aby poznal, že bohobojnosť je mocnejšia ako všetko (ostatné).*

¹³ *Ona predaného spravodlivca neopustila, ale ochraňovala ho pred hriechom.*

¹⁴ *Zostúpila s ním do žalára, neopustila ho v okovách, kým mu nepriniesla žezlo kráľovské a moc nad jeho utláčateľmi. Usvedčila zo lží jeho ohováračov, a udelila mu večnú slávu.*

¹⁵ *Ona vymanila od národa utláčateľov ľud svätý a rod bezúhonný.*

¹⁶ *Vošla do duše Božieho sluhu, takže zázrakmi a znameniami hrozným kráľom odolal.*

¹⁷ *Svätým za ich práce dala mzdu a viedla ich cestou zázračnou.*

¹⁸ *Vo dne bola pre nich prístreším, v noci svetlom hviezd.*

¹⁹ *Previedla ich morom Červeným, odprevadila ich cez náramnú vodu. Ich nepriateľov však potopila vo vlnách a zas ich vyvrhla z morských priehlbín.*

²⁰ *A tak spravodliví olúpili bezbožných. Tvoje sväté meno, Pane, ospevovali, velebili svorne tvoju ruku víťaznú.*

²¹ *Lebo múdrost' otvorila ústa nemých, výrečnými urobila jazyky nemluvniat.“*

[50] V nasledujúcej kapitole Múdrosti označuje Duch Svätý rôzne zlá, od ktorých Múdrost' oslobodila Mojžiša a Izraelitov počas pobytu na púšťach. K tomu treba pridať, že všetci, čo boli oslobodení z veľkých nebezpečenstiev v Starom i Novom Zákone, ako Daniel z jamy levov, Zuzana z falošného obvinenia zo zločinu, traja mládenci z ohnivej pece z Babylonu..., svätý Peter z väzenia, svätý Ján z kotla vriaceho oleja, a nekonečne veľa mučeníkov a vyznávačov z múk, ktoré pretrpeli v svojich telách a z očierňovania ich povesti, treba pripojiť, ja vravím, že všetci boli oslobodení a uzdravení večnou Múdrost'ou. *Nam per Sapientiam sanati sunt quicumque placuerunt tibi, Domine, a principio.*

Uzáver

[51] Píšeme teda: 'Tisíc krát šťastná duša do ktorej vstúpila Múdrost', aby si tam urobila svoj pribytok. Koľko zápasov, čo jej vybojuje, bude prebývať víťazne. Z koľkých nebezpečenstiev bude zachránená, bude z nich vyslobodená. Z koľkých smútkov, čo ju budú ťažiť, bude obveselená a potešená. A z koľkých ponížení, čo ju postihnú, bude pozdvihnutá a oslávená v čase i vo večnosti.'

KAPITOLA V.

Zázračná dokonalosť večnej Múdrosti

[52] Duch Svätý nám ukázal dokonalosť Múdrosti v 8. kapitole Knihy Múdrosti výrazmi tak jemnými a zrozumiteľnými. Treba ich tu len priniesť s niekoľkými malými úvahami.

[53] 1. *Siaha mocne od jedného konca k druhému, a všetko riadi najlepšie.*

Nič nie je také sladké ako Múdrost'. Ona je sladká sama v sebe, bez horkosti. Sladká pre tých, čo ju milujú, bez toho, že by ich nechala bez chuti. Vľúdna vo svojom vedení, bez toho, že by robila nejaké násilie. Často vravíte, že nie je vôbec v nehodách a protivenstvách, čo prichádzajú. Ona je zatiaľ tajná a vľúdna. Ale akú má nepremožiteľnú silu, robí všetko neznateľne a silne sa uberá k svojmu cieľu svojimi cestami ľuďom neznámymi. Treba, aby múdry podľa jej príkladu bol: '*suaviter fortis et fortiter suavis*: lahodne silný a silne lahodný.'

[54] 2. *Ju miloval som a po nej túžil od mladi, túžobne som si prial priviesť si ju domov ako nevestu a jej krásu som vrúcne miloval.*

Ktokoľvek chce získať veľký poklad Múdrosti, musí, podľa príkladu Šalamúna, ju hľadať: 1° dobromyseľne, a tiež od mladého veku, podľa možnosti. 2° duchovne a čisto, ako hanblivý manžel svoju manželku. 3° neustále, až do konca, až dovtedy, dokiaľ ju nedostane. Je isté, že večná Múdrost' tak miluje duše, že až vstupuje do manželstva a spája sa s nimi manželstvom duchovne, avšak skutočne, že svet to vôbec nepozná a dejiny nás o tom učia príklad[mi].

[55] 3. *Svoju urodzenosť hlása svojim spolužitím s Bohom, takže i Pán všetkého ju miluje.*

Múdrost' je sám Boh: hľa, sláva jej pôvodu. Boh Otec má v nej všetky svoje zaľúbenia, ako prehlásil: hľa ako je milovaná.

[56] 4. *Ved' je zasvätená do Božej znalosti a je veliteľkou jeho skutkov.*

To sama Múdrost' osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet. Ona sama prišla z neba, aby nás učila Božie tajomstvá. A my vôbec nemáme žiadnu skutočnú učiteľku, jedine túto vtelenú Múdrost', menom Ježiš Kristus. Ona sama riadi všetky Božie diela k ich cieľu, osobitne svätých v ich poznaní, čo musia robiť. A v schvaľovaní a konaní toho, čo im dala poznať.

[57] 5. *Keď už bohatstvo je v živote tým dobrom, po ktorom sa baží, čo je bohatšie než múdrost', ktorá koná všetko?*

6. *Keď už rozumnosť vie niečo tvoriť, kto je v celom svete väčším umelcom než ona?*

7. *A keď niekto spravodlivosť miluje: Ona spôsobuje čnosti, lebo ona vyučuje miernosti a opatrnosti, spravodlivosti a pevnej odvahe, od ktorých nič užitočnejšieho nieto v ľudskom živote.*

Šalamún ukazuje, ako máme milovať jedine Múdrost'. Od nej samej treba tiež očakávať všetko, šťastia, poznanie tajomstiev prírody, dobrá duše, teologálne a kardinálne čnosti.

[58] 8. *Keď chce niekto zasa veľa vedieť: Ona pozná minulosť a odhaľuje budúcnosť, pozná slovné zvraty prísloví a rozlúštenie hádaniek, dopredu vie znamenia a zázraky, priebeh dôb a časov.*

Ktokoľvek chce poznať veci milosti a prírody nielen všeobecne, sucho a povrchno, ale mimoriadne, sväto a hlboko, musí vynaložiť všetky svoje námahy, aby získal Múdrost'. Bez nej človek, akýkoľvek vedec pred ľuďmi, nie je považovaný za nič pred Bohom: *in nihilum computabitur*.

[59] 9. *Preto som si zaumienil priviesť si ju domov, aby som s ňou žil. Vedel som, že radkyňou mi bude v šťastí, tešiteľkou v starostiach a zármutku.*

Kto môže byť chudobný s Múdrost'ou, ktorá je taká bohatá a taká štedrá? Kto môže byť

smutný s Múdrost'ou, ktorá je taká vlúdna, taká krásna a taká nežná? Kto z tých, čo hľadajú Múdrost', hovorí úprimne so Šalamúnom: *'Proposui ergo: Rozhodol som sa?'* Väčšina toto rozhodnutie neurobila úprimne. Majú iba chůtky, alebo rozhodnutia viac-menej kolísavé a indiferentné. To preto nikdy nenájdu Múdrost'.

[60] 10. *Pre ňu nadobudnem vážnosť u ľudí a česť u starších, hoc mladý som (ešte).*

11. *Zistí sa, že dôvtipný som pri súde, v očiach panovníkov obdiv budiť budem.*

12. *Akže budem mlčať, budú čakať na mňa, ak budem hovoriť, budú ma počúvať, a keď budem rečniť dlhšie, ruku si položia na ústa.*

13. *(A čo viac), ja nesmrteľnosť nadobudnem pre ňu a tým, ktorí po mne prídu, nechám večnú pamiatku.*

14. *Budem kmene spravovať a národy mi budú poddané.*

Nad týmito slovami Mudrca, ktorými sa chváli, robí svätý Gregor túto úvahu. 'Tí, ktorých Boh vyvolil, aby napísali tieto sväté slová, boli naplnení jeho Svätým Duchom. Vychádzajú nejakým spôsobom zo seba samých, aby vstúpili do toho, ktorý ich vlastní. A tiež, stanúc sa rečou Boha, v tom čo hovoria, pridržiavajú sa jedine Boha. Hovoria zo seba, akoby hovorili z iného.'

[61] 15. *Hrozní panovníci báť sa budú, keď počujú o mne. Ukážem sa dobrým k ľudu, ale mužným vo vojne.*

16. *Keď sa vrátim domov, chcem pri nej pookriať; lebo styk s ňou nemá trpkosť, ani nudu spolužitie s ňou, iba veselosť a radosť.*

17. *Keď som o tom uvažoval v sebe, premietal to v svojom srdci, že (totiž) nesmrteľnosť je v spojení s múdrost'ou,*

18. *ušľachtilé obveselenie v jej priateľstve, v práci jej rúk nevyčerpatel'né bohatstvo, znalosť v ustavičnej dôvernosti s ňou, sláva účastniť sa na jej rozhovoroch, obchádzal som teda a hľadal som, ako by som si ju vedel získať.*

Múdry potom, než trochu zastavil slová, čo vysvetľoval predtým, takto uzatvára: *'Obchádzal som teda a hľadal som!'* Na získanie Múdrosti ju treba hľadať zápalisto, treba byť ochotný všetko zanechať, všetko pretrpieť a všetko predať na jej získanie. Je málo tých, ktorí ju nájdu, lebo je málo tých, čo ju hľadajú spôsobom, ktorý by jej bol hoden.

[62] Svätý Duch v 7. kapitole Múdrosti hovorí o dokonalosti Múdrosti ešte takýmito výrazmi.

'Veď v nej je duch chápaný, svätý, jedinečný, mnohonásobný, jemný, rezký, prenikavý, bez poškrvny, jasný, neurážajúci, milujúci dobro, ostrý, nezastaviteľný, dobročinný, ľudomilný, pevný, nepremeniteľný, bezstarostný, všemohúci, vševidiaci; prenikajúci všetkých duchov, obdarených umom, čistých, najjemnejších. Lebo múdrost' je pohyblivejšia než hocikaký pohyb. Pre svoju čírosť prechádza a preniká všetko.

Ona je pre ľudí nevyčerpatel'ným pokladom. Kto ho používa, nadobúda Božie priateľstvo odporúčaný darmi, ktoré vyvierajú z ukáznenosti. *Infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt participes facti sunt amicitiae Dei, propter disciplinae dona commendati'* Múd 7.

[63] Po tak silných a nežných slovách Ducha Svätého, ktorými nám ukázal krásu, dokonalosť a poklady Múdrosti, čo to je za človeka, čo by ju nemiloval a nehľadal zo všetkých svojich síl? Tým viac, že je to nekonečný poklad, vlastný človeku. Pre neho sa stala človekom a ona sama nekonečne túži darovať sa človeku.

KAPITOLA VI.

Výrazné želania, ktoré má božia Múdrost', aby sa darovala ľuďom

[64] Medzi Večnou Múdrost'ou a človekom je také silné puto priateľstva, že je nepochopiteľné. Múdrost' je pre človeka a človek je pre Múdrost'. *Thesaurus infinitus hominibus:* to je nekonečný poklad pre ľudí a nie pre anjelov či iné stvorenia.

Toto priateľstvo Múdrosti voči človeku pramení z toho, že je vo svojom stvorení súhrnom jej zázrakov. Jej malý i jej veľký svet, jej živý obraz a jej veliteľ na zemi. A potom, čo pre krajnosť lásky, ktorú mu priniesla, sa mu stala podobnou. Stala sa človekom a vydala sa na

smrť, aby ho zachránila. Miluje ho ako svojho brata, svojho priateľa, svojho žiaka, svojho chovanca, cenu svojej krvi a spoludediča svojho kráľovstva. Takže jej činí nekonečné násilie keď ju srdce človeka odmieta alebo vytrháva.

1 - Zaľúbený list večnej Múdrosti

[65] Táto večná krása a vznešene láskavá má takú túžbu po priateľstve človeka, že urobila výslovnú knihu, aby ho získala. Odhaľuje v nej svoje dokonalosti a túžby po ňom. Tá kniha je ako list milej svojmu milému, aby získala jeho náklonnosť. Túžby po srdci človeka, ktoré tam dosvedčuje, sú také výrazné. Hľadania jeho priateľstva také nežné, jej volania a hlasy také zamilované. Že kto ich počuje, by vám povedal, že nie je Panovníčkou neba i zeme a že potrebuje človeka, aby bola šťastná.

[66] Aby našla človeka, prv ona beží po veľkých cestách; prv ona vystupuje na vrcholy najvyšších hôr. Prv žije v bránach miest; prv vstupuje na verejné námestia, uprostred zhromaždení. Volá najhlasnejšie ako môže: *'O viri, ad vos clamito, et vox mea ad filios hominum.* Ó, ľudia! ó, deti ľudí. To k vám kričím už tak dlho. To vám adresujem svoj hlas. Vás si prajem; vás hľadám; vás sa dožadujem. Počujte, poďte ku mne; chcem vás urobiť šťastnými.' A aby ich mocne pritiahla, vraví im: *'To skrze mňa a skrze moju milosť králi vládnu, kniežatá rozkazujú,* a mocnári a monarchovia nosia žezlo a korunu. *To ja inšpirujem zákonodarcov vedieť vztýčiť dobré zákony* aby usporiadali Štáty, a dávam silu *úradníkom vykonávať spravodlivo a bez kriku spravodlivosť.*

[67] Milujem tých, ktorí ma milujú, a ktokoľvek ma usilovne hľadá, nájde ma. A keď ma nájde, nájde hojnosť všetkých dobier. Lebo bohatstvá, sláva, pocty, dôstojnosti, veľké radosti a pravé čnosti sú so mnou. A pre človeka je neporovnateľne lepšie ma vlastniť, ako vlastniť všetko zlato a všetky peniaze sveta, všetky drahokamy a všetky dobrá celého univerza. Osoby, ktoré prichádzajú ku mne, vediem cestami spravodlivosti a rozumnosti a obohacujem ich vlastnením pravých detí, až po dovŕšenie ich prianí. A buďte presvedčení, že moje najsladšie potešenia a moje najdrahšie slasti sú stýkať sa a prebývať s deťmi ľudí.

[68] Teraz teda, deti moje, počujte ma. Šťastní tí, čo strážia moje cesty. Počujte moje naučenia, buďte múdri a vôbec ich neodvrhnite. Šťastní tí, čo ma počujú, čo stále bedlia vo vchode môjho domu a čo sa zdržujú v mojich dverách.

Ten, kto ma nájde, nájde život; a bude čerpať záchranu z dobroty Pána. Ale ten, kto bude hrešiť proti mne, zraní svoju dušu. Všetci, ktorí ma nenávidia, milujú smrť.'

[69] Po všetkom, čo povedala najnežnejšie a najlákavejšie, aby si pritiahla priateľstvo ľudí, volá ešte, aby sa pre jej nádherný lesk a jej zvrchovaný majestát z rešpektu nezdráhali k nej priblížiť. Preto im hovorí, že *je k nej ľahký prístup; že ju uzrú tí, čo ju milujú, že predbieha tých, čo po nej dychtia; že sa im ukazuje ako prvá a že tomu, kto zrána hľadá ju, netreba sa mnoho namáhať,* aby ju našiel, *bo nájde ju sedieť pri svojich dverách.*

2 - Vtelenie, smrť a Eucharistia

[70] Napokon Večná Múdrost', aby sa čo najviac priblížila ľuďom a im dosvedčila citeľnejšie svoju lásku, išla až k tomu, že sa stala človekom. Až sa stala dieťaťom, až sa stala chudobnou a až zomrela za nich na kríži.

Koľko krát volala, keď žila na zemi: 'Poďte ku mne, poďte ku mne všetci; to som ja, vôbec sa nebojte. Prečo sa bojíte? Som vám podobná; milujem vás. Preto, že ste hriešnici? Eh! ja ich hľadám, som priateľka hriešnikov. Preto, že ste zišli z košiara vašou vinou? Eh! ja som Dobrý Pastier. Preto, že ste obťaženi hriechmi, pokrytí špinou, zavalení smútkom? Eh! práve preto musíte prísť ku mne; lebo ja vám uľahčím, ja vás očistím, ja vás poteším.'

[71] Z jednej strany chce ukázať svoju lásku k človeku až po smrť miesto neho, aby ho zachránila. A z druhej sa nemohla rozhodnúť opustiť človeka. Nájde obdivuhodné tajomstvo. Umrieť a žiť zároveň a prebývať s človekom až do konca vekov: to je láskyplný objav Eucharistie. A aby prišla k cieľu pokračovať vo svojej láske v tomto tajomstve, nemá vôbec ťažkosť zmeniť a prevrátiť celú prírodu.

Ak sa neukrýva pod úlomkom diamantu alebo iného vzácneho kameňa, to preto, lebo nechce prebývať s človekom iba navonok. No ukrýva sa pod podobou malého kúska chleba, ktorý je vlastným pokrmom človeka. Aby bola človekom požívaná, vstúpila až do jeho srdca, aby tam priniesla svoje sladkosti. *Ardenter amantium hoc est.*

'O Deum vere prodigum sui prae desiderio hominis! Ó, večná Múdrost', vraví jeden svätý, ó, Boh naozaj márnokratný zo seba samého z túžby, ktorú má po človeku.'

3 - Nevďačnosť tých, ktorí odmietajú

[72] Ak nie sme zasiahnutí výslovnými želaniami, zamilovanými hľadaniami a nežnosťami priateľstva tejto obdivuhodnej Múdrosti, aká je naša tvrdosť a naša nevďačnosť?

No ak miesto toho, aby sme ju počúvali, zatvoríme uši. Ak miesto, aby sme ju hľadali, od nej utekáme. Ak miesto, aby sme ju uctievali, ju potupujeme a urážame, aká je naša ukrutnosť a aký bude náš trest, tiež tých tohto sveta! *'Kedže, vraví Duch Svätý, obchádzali múdrosť, nielenže si škodili tým, že nepoznali, čo je šľachetné, lež aj živým zanechali pomník svojej pochabosti, aby to, čo popáchali, neostalo ukryté: Sapientiam enim praetereuntes, non tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent bona, sed et insipientiae suae reliquierunt hominibus memoriam, ut in his quae peccaverunt, nec latere potuissent.'* Múd 10, 8

Tri nešťastia v živote tých, čo sa neusilovali získať Múdrost'. Upadajú: 1° do nevedomosti a slepoty; 2° do bláznovstva; 3° do pohoršenia a hriechu.

No aké je ich nešťastie na smrť vlastnou vinou, pretože počujú Múdrost', približujúc sa im: *'Vocavi, et renuistis.* Volala som vás, a vy ste mi neodpovedali. Vystierala som k vám svoje ramená celý deň, a vy ste mnou opovrhovali. Čakala som vás, sediac vo vašich dverách a vôbec ste neprišli ku mne. *Ego quo que in interitu vestro ridebo et subsannabo vos.* A ja som bola na svojej ceste vami vysmievaná. Nemám viac ani uši, aby som počula váš krik, ani oči, aby som videla vaše slzy, ani srdce, aby som bola dotknutá vašimi vzdychmi, ani ruky, aby som vám pomohla.'

Ale aké bude ich nešťastie v pekle! Čítajte, čo sám Duch Svätý povedal o nešťastiach, plačoch, ľútosťach a beznádejach bláznov v pekle, ktorí príliš neskoro uznajú svoje bláznovstvo a svoje nešťastie, že potupovali Božiu Múdrost'. *Talia dixerunt in inferno* Múd 5, 14. Začnú hovoriť múdro, ale to v pekle.

4 – Uzáver

[73] Prajme si teda a hľadáme jedine božiu Múdrost'. *Cuncta quae desiderantur, huic et non valent comparari.* A na inom mieste: *Omne desiderabile ei non potest comparari,* Prís 8. Nemožno si želať nič viac ako Múdrost'. Napokon, koľko darov Božích, koľko nebeských pokladov by ste si želali, ak si neželáte Múdrost', želáte si niečo menšie než ju.

Ah! keby sme poznali, čo tento nekonečný poklad Múdrosti urobil pre človeka, – lebo priznám, že som o nej nič nepovedal -, vzdychali by sme po nej dňom i nocou. Leteli by sme rýchlo na kraj sveta a trpeli by sme s radosťou napriek ohňom a britvám, ak by to bolo nevyhnutné, aby sme ju získali. Ale treba byť obozretní, aby sme sa nepomýlili pri výbere Múdrosti, lebo jej je viac druhov.

KAPITOLA VII.

Voľba pravej Múdrosti

[74] Boh má svoju Múdrost'. A to je jediná a pravá, ktorá musí byť milovaná a vyhľadávaná ako veľký poklad. No skazený svet má tiež svoju múdrost'. A ona musí byť zavrhnutá a nenávidená ako špatná a zhubná. Filozofi majú tiež svoju múdrost'. Musí byť opovrhnutá ako neužitočná a často ako nebezpečná pre spásu.

Hovorili sme tu vždy o Božej Múdrosti dokonalým dušiam, ako vraví Apoštol. No zo strachu, aby neboli oklamaní bláznivým leskom svetskej múdrosti, poukážeme na jej podvod a zlobu.

1 - Svetská múdrost'

[75] Svetská múdrost' je tá o ktorej je povedané: *Perdam sapientiam sapientium* 1 Kor 1, 19: zmarím múdrost' múdrych podľa sveta. *Sapientia carnis inimica est Deo,* Rim 8, 7: zmýšľať

podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu. *Non est ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica*, Jak 3, 15. To nie je múdrosť, ktorá zostupuje zhora, ale pozemská, telesná, diabolská.

Táto múdrosť sveta je perfektná zhoda zásad a mód sveta; je to neustála snaha po veľkosti a pocte. Je to stále a tajné vyhľadávanie svojho potešenia a svojho záujmu nielen spôsobom hrubým a kričiacim, dopúšťajúc sa v tom hriechu pohoršenia, no spôsobom zámerným, podvodným a taktickým. Inak nebude to vôbec svet múdrosti, ale prostopašnosť.

[76] Múdri sveta je človek, ktorý vie dobre robiť svoje záležitosti a dosiahnuť úspešne všetko pre svoj časný prospech, akoby bez zdania chciť to robiť. Kto ovláda umenie pretvarovať sa a klamať napokon bez toho, že by sa to zbadalo. Kto hovorí alebo robí jedno a myslí druhé. Kto vôbec neignoruje vzhlad a komplimenty sveta. Kto sa vie prispôbiť všetkým, aby dosiahol svoje ciele bez veľkej námahy o česť a záujem Boha. Kto robí tajomne neblahé miešanie pravdy s lžou, Evanjelia so svetom, čnosti s hriechom, Ježiša Krista s Beliálom. Kto chce získavať ľudskú poctu, ale nie nábožnosť. Kto rád znevažuje, otravuje alebo zavrhuje všetky praktiky nábožnosti, ktoré nevyhovujú jeho chutiam. Napokon, svetský mudrc je človek, ktorý riadiac sa len svetlom zmyslov a ľudského rozumu, chce sa len pokryť zdaniami kresťana a počestného človeka bez toho, že by sa usiloval zapáčiť Bohu, či pokáním odpykať hriechy, ktorých sa dopustil proti božiemu Majestátu.

[77] Štýl mudrca sveta je založený na kladení dôrazu na česť, na 'čo by sa na to povedalo', na zvykoch, na dobrom jedle, na prospechu, na veľkom zdani a na žarte. To je sedem nevinných spôsobov, ako zmýšľa, o čo sa opiera, aby viedol kľudný život.

Má osobitné čnosti, ktoré kanonizujú svetáci, ako udatnosť, bystrosť, taktika, obratnosť, galantnosť, zdvorilosť, veselosť. Pokladá za značné hriechy nedostatok taktnosti, nevzdelanosť, chudobu, neohrabanosť, bigotnosť.

[78] Najvernejšie ako môže, nasleduje príkazy, ktoré mu dal svet:

Budeš vedieť dobro sveta;

Budeš žiť v ľudskej pocte;

Budeš robiť dobre svoje záležitosti;

Budeš zachovávať, čo ti prináleží;

Budeš vychádzať z prachu;

Urobíš si priateľov;

Budeš navštevovať dobrý svet;

Budeš dobre jest';

Nebudeš vôbec trpieť melanchóliou;

Vyhneš sa zvláštnosti, neohrabanosti, [] bigotnosti.

[79] Svet nebol nikdy tak skorumpovaný ako je, pretože nikdy nebol tak na konci, tak vedomý si svojho rozumu, ani tak taktický. Napokon tak upustil od pravdy, aby vnukal lož, od čnosti, aby zastával hriech a od zásad samého Ježiša Krista, aby zastával zmysly, že najmúdrejší podľa Boha sú tam často považovaní za podvodníkov.

Počet týchto múdrych podľa sveta, alebo týchto bláznov podľa Boha, je nekonečný. *Stultorum infinitus est numerus*.

[80] Pozemská múdrosť, o ktorej hovorí svätý Jakub, je láska k dobrám zeme. Z tejto múdrosti múdri sveta robia tajný sľub, keď viažu svoje srdcia k tomu, čo vlastní. Keď utajujú stať sa bohatými, keď podávajú žaloby a robia neužitočné trápenia, aby získali bohatstvá alebo ich zachovali. Keď myslia, hovoria, konajú najčastejšie len aby videli, mali alebo uchovali niečo časné. Nestarajú sa o spásu a prostriedky ju získať, ako spoveď, prijímanie, modlitbu, atď., a keď, iba ľahko, spôsobom nedbalým, občas a pre záchranu zdania.

[81] Telesná múdrosť je láska k potešeniu. Tejto múdrosti múdri sveta sa zsväčujú, keď hľadajú len potešenia zmyslov. Keď milujú dobré jedlo. Keď vzdávajú od seba všetko, čo

môže umŕtvovať alebo znepohodľovať telo, ako pôsty, prísnosti, atď. Keď myslia len viac bez poriadku piť, jesť, hrať sa, smiať sa, veseliť sa a tráviť príjemne svoj čas. Keď vyhládajú pohodlné lôžka, zábavné hry, príjemné zábavy a milé spoločnosti.

A potom, čo bez škrupúl prijali všetky tieto potešenia, môžu mať bez znepečenia sa svetu a bez neprispôsobenia sa, svoju svätosť. Hľadajú spovedníka menej škrupulózneho (to tak menujú uvoľnených spovedníkov, ktorí nekonajú svoju povinnosť), konečne mať od neho za lacno pokoj vo svojom mäkučkome a rozmazanom živote a úplné odpustenie všetkých hriechov. Vravím: lacno; lebo tí múdri podľa tela chcú zvyčajne za pokánie iba niekoľko modlitieb alebo niekoľko almužien, nenávidiac to, čo môže trápiť telo.

[82] Diabolská múdrosť je láska a oceňovanie pôct. Tejto múdrosti múdri sveta skladajú sľub, keď sa uchádzajú, hoci tajne, o vznešenosti, pocty, dôstojnosti a vysoké postavenia. Keď chcú, aby ich ľudia videli, uctievali, chválili a tleskali im. Keď majú na zreteli vo svojich snahách, prácach, bojoch, slovách a skutkoch, iba úctu a chválu ľudí, aby boli pokladaní za zbožných, vzdelaných, veľkých kapitánov, hodnoverných vzdelancov, ľudí nekonečných zásluh i vyzdvihovalých alebo veľkej vážnosti. Keď nemôžu strpieť, aby ich tupili a hanili. Keď skrývajú, čo majú chybné a predvádzajú, čo majú pekné.

[83] S Naším Pánom Ježišom, vtelenou Múdroťou, treba odmietnuť a zavrhnúť tie tri druhy falošnej múdrosti. Aby sme nadobudli pravdivosť: kto vôbec nehľadá svoj vlastný záujem, kto sa vôbec nenachádza na zemi a v srdci tých čo žijú pre svoje pohodlie. A kto má v ohavnosti všetko, čo je veľké a a vyzdvihovalé ľuďmi.

2 - Prirodzená múdrosť

[84] Okrem tejto svetskej múdrosti, ktorá je zavrhnutia hodná a zhubná, je prirodzená múdrosť filozofov.

Túto prirodzenú múdrosť vyhládávali okrem iných tak horlivo Egypťania a Gréci: *Graeci sapientiam quaerunt*. Tí, čo získali túto múdrosť, boli menovaní mágmi alebo mudrcmi. Táto múdrosť je obzvlášťne poznanie prírody v jej princípoch. Bola sprostredkovaná v plnosti Adamovi v jeho nevinnosti. V hojnosti bola daná Šalamúnovi a v následnosti časov niekoľkým veľkým ľuďom, ktorí z nej prijali nejakú časť, ako nás učia dejiny.

[85] Filozofi vychvaľujú svoje argumenty z filozofie ako prostriedok získať túto múdrosť. Chemici vychvaľujú tajomstvá ich kabaly, aby našli kameň mudrcov, v ktorom si predstavujú, že je uzavretá táto múdrosť.

Podľa pravdy, filozofia Školy, kresťansky dobre študovaná, otvára ducha a činí ho schopným najvyšších vied. Ale nikdy nedá túto požadovanú prirodzenú múdrosť, takú žiadanú v staroveku.

[86] Chémia alebo alchymia, alebo veda rozpustiť prirodzené látky a rozložiť ich na ich princípy, je ešte márnejšia a škodlivejšia. Táto veda, akokoľvek pravdivá v sebe samej, podviedla a oklamala nekonečne veľa ľudí, pre cieľ, čo si zaumienili. A vôbec nepochybujem, pre skúsenosť čo mám ja sám, že démon si neslúži dnes v tom, aby zatratil zlato a čas, ale milosť a samu dušu, pod zámienkou nájsť kameň mudrcov. Niet inej vedy, čo dnes ponúka vykonanie väčších vecí a skrze zdanlivejšie prostriedky.

Táto veda sľubuje kameň mudrcov alebo prach, čo menujú vrh, ktorý, vrhnutý do niekoľkých kovov, čo sú to, ak je položený, ho mení na peniaze alebo zlato. Čo dáva zdravie, uzdravuje choroby, sám predlžuje život a činí množstvo divov, ktoré neznalí majú za božské a zázračné. Je banda ľudí, ktorí si hovoria vedci v tejto vede, čo sa volajú kabalisti, ktorí strážia tajomstvá tejto vedy tak tajnej, čo by radšej stratili život ako zjavili svoje domnelé tajomstvá.

[87] Čo hovoria, to autorizujú:

1° Históriou Šalamúna uisťujú prijať tajomstvo kameňa mudrcov a vychvaľujú tajnú knihu, ale mylnú a zhubnú, volanú *Kľúčna kosť Šalamúna*.

2° Históriou Ezdráša, ktorému Boh dal piť nebeský likér, ktorý mu dala Múdrosť, ako zaznačil v 7. knihe Ezdrášovej.

3° Históriami Raymond Lulle a viacerých autorov, veľkých filozofov, ktorí uistili nájdenie tohto kameňa múdrosti.

4° Konečne, aby lepšie kryli plášťom piety ich podvody, hovoria, že je to dar Boha, ktorý dá iba tým, čo ho dlho žiadali a si ho zaslúžili svojimi prácami a modlitbami.

[88] Priniesol som vám sny alebo ilúzie tejto márnej vedy, aby ste do nich neupadli tak ako mnohí. Lebo viem o tom, že po neužitočných útratách a strate veľa času hľadaním tohto tajomstva pod najkrajšími a úctivými predpismi sveta a spôsobom najzbožnejším, by ste to museli napokon ľutovať, majú z toho ich podvody a ilúzie.

Nesúhlasím, že je možný kameň mudrcov. Vedec Delrio uisťuje a dokazuje možnosť; iní to popierajú. Akokoľvek by to bolo, nie je prijateľné a tiež je škodlivé, že kresťan sa dáva na hľadanie. Znamená to krivdiť Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, v ktorom sú všetky poklady Múdrosti a vedy Božej, všetky dobrá prírody, milosti a slávy. Je to neposlušnosť Duchu Svätému, ktorý hovorí: '*Altiora te ne quaesieris*, Sir 3. Nevypytuj sa na veci vyššie od seba, ani neskúmaj mocnejšie veci od seba!'

3 – Uzáver

[89] Zostaňme teda v Ježišovi Kristovi, večnej a vtelenej Múdrosti, v ktorej niet blúdení, ani klamstva a ani smrti: *Ego sum via, veritas et vita*.

Pozrime jej účinky v dušiach.

KAPITOLA VIII.

Podivuhodné účinky večnej Múdrosti v dušiach, ktoré ju vlastnia

[90] Táto zvrchovaná krása je prirodzene priateľkou dobra: *amans bonum*, osobitne človeka. Jej väčším potešením je zdieľať sa mu. Preto Duch Svätý hovorí, že ona hľadá medzi národmi osoby jej hodné a že odpočíva a prenáša sa do svätých duší: *in animas sanctas se transfert*, Múd 74. A to je to zdieľanie večnej Múdrosti, ktorá ich učinila priateľmi Boha a prorokmi.

Vstupuje tiež do duše Božieho služobníka Mojžiša a udeľuje mu hojné svetlo, aby videl veľké veci i obdivuhodnú silu, aby robil zázraky a dosahoval víťazstvá. *Intra vit in animam servi Dei, et stetit contra reges horren dos, in portentis et signis*, Múd 10. 16.

Keď božia Múdrost' vstupuje do duše, prináša tam so sebou všetky druhy dobier a zdieľa jej, čo nemožno vyčísliť. *Omnia bona mihi venerunt cum illa et innumerabilis honestas per manus illius*, Múd 11. Je to svedectvo, čo úprimne dáva Šalamún po prijatí Múdrosti.

[91] Mnoho činností činí Múdrost' v dušiach, často spôsobom tak tajným, že sama duša ich nepozoruje. Hľa, z nich zopár najobvyklejších:

[92] 1° Večná Múdrost' zdieľa duši, čo ju vlastní, svojho ducha plného svetla. *Optavi et datus est mihi sensus; et invocavi, et venit in me spiritus Sapientiae*. Prial som si a chápaivosť mi bola daná; volal som a duch Múdrosti prišiel do mňa. Tento jemný a prenikajúci duch, ktorým človek, napríklad Šalamún, súdi o všetkých veciach s veľkým rozlišovaním a veľkým prenikaním. *Acutus inveniar in iudicio, et in conspectu potentium admirabilis ero*, Múd 8. 4. Pretože z Múdrosti, ktorá mi udelila svojho ducha, sa zbadalo prenikanie môjho ducha v súdoch; pretože sa mi ich dostane, najmocnejší budú prekvapení.

[93] Sprostredkuje ľuďom veľkú vedu svätých a iné prirodzené vedy, aj tie najtajnejšie, ak sú s ňou v zhode. *Si multitudinem scientiae desiderat quis, scit praeterita et de futuris aestimat, scit versutias sermonum, et disso lutiones argumentorum*, Múd 8.

Jakubovi dala vedu svätých. *Dedit illi scientiam sanctorum*, Múd 10.

Šalamúnovi dala pravdivé poznanie celej prírody. *Dedit mihi horum quae sunt scientiam veram*, Múd 7. 17. Odkryla mu nekonečnosť tajomstiev, čo nik pred ním nepoznal. *Quaecumque sunt absconsa et improvisa didici*, Múd 7.

[94] Najväčší Učiteľia Cirkvi v tom nekonečnom súhrne svetla, čo mal tiež medzi inými svätý Tomáš Akvinský, získal obdivuhodné odporúčané poznatky. A zapamätajte si, že svetlá a poznania čo dáva Múdrost', nie sú poznania suché, sterilné a nenábožné. No poznania jasné, bytostné, činné a zbožné, ktoré sa dotýkajú a uspokojujú srdce, ožarujú ducha.

[95] 2° Múdrost' nedáva ľuďom len svoje svetlá, aby poznali pravdu, ale ešte aj obdivuhodnú schopnosť, aby boli súci dať ju poznať iným. *Scientiam habet vocis*. Múdrost' má poznanie toho, čo sa hovorí. A sprostredkuje schopnosť to vedieť správne povedať, pretože to ona otvorila ústa nemým a dala výrečnosť jazykom detí. *Quoniam Sapientia aperuit os mutorum, et linguas infantium fecit disertas*. Múd 10. 21.

Rozviazala zviazaný jazyk Mojžiša. Dala svoje slová prorokom, aby vytrhávali, rúcali, rozptyľovali, budovali a sadili. *Dedi verba mea in ore tuo... ut evellas, et destruas, et disperdas, et dissipas, et aedifices et plantas*, Jer 1. 10. Hoci sami od seba nevedeli hovoriť lepšie než deti.

To robí Múdrost', ktorá dala Apoštolom ľahkosť, aby kázali Evanjelium a zvestovali Božie divy. *Loquentes... magnalia Dei. Sermone ditans guttura*. Robila z ich úst trezor slov. Ako božia Múdrost' je slovom vo večnosti a v čase, ona vždy hovorila. A v jej slove všetko bolo učené, všetko bolo obnovené. Hovorila skrze Prorokov, Apoštolov a bude hovoriť do konca vekov ústami tých, ktorým sa daruje.

[96] Ale slová, čo božia Múdrost' zdieľa, nie sú slová obyčajné, prirodzené a ľudské. Sú to božie slová: *vere verbum Dei*. Sú to slová silné, dotýkajúce sa, prenikajúce: *penetrabilior omni gladio ancipiti*. Hovoria zo srdca toho, skrze koho ona hovorí a idú až do srdca toho, kto ich počúva. Tento dar Múdrosti prijal Šalamún, lebo hovoril, čo mu Boh udelil milosť povedať podľa toho, čo zmyšľal vo svojom srdci. *Mihi autem dedit Deus dicere ex sententia*.

[97] To sú tie slová, čo sľúbil Náš Pán svojim Apoštolom: *'Dabo vobis os et Sapientiam cui non poterunt resistere...* Dám vám takú ľahkosť hovoriť, takú Múdrost' a silu do vašich slov, že všetci vaši nepriatelia jej nebudú môcť odporovať.'

Oh ! že je teraz málo kazateľov, čo by mali ten nesmierny dar slova a mohli by povedať so svätým Pavlom: *'Loquimur Dei Sapientiam: hovoríme Božiu Múdrost'!* Najčastejšie hovoria podľa prirodzených svetiel svojho ducha, alebo [podľa] kníh, ale nie *ex sententia*, podľa čoho im dá zmyšľať božia Múdrost'. Alebo lepšie *ex abundantia cordis*, podľa božej hojnosti, čo im udeľuje Múdrost'. Preto teraz vidíme tak málo konverzií skrze slovo. Ak by kazateľ opravdivo prijal tento dar Múdrosti hovoriť, jeho poslucháči by nemohli odporovať jeho slovám, ako kedysi: *non poterant resistere Sapientiae et Spiritui qui loquebatur*. Tí, čo počúvali, nemohli odporovať Múdrosti a Duchu, ktorý hovoril. Kazateľ by hovoril s takou vedomosťou a autoritou *quasi potestatem habens*, že jeho slovo by vôbec nevyšlo naprázdno a bez účinku.

[98] 3° Večná Múdrost' bola predmetom šťastia a potešenia večného Otca, radosťou anjelov. Človeku, ktorý ju vlastní, je zdrojom najlepších slastí a útech. Dáva mu chuť pre všetko čo je Božie a dáva mu stratiť chuť stvorenia. Obveseľuje jeho ducha žiarou i svojimi svetlami. Do jeho srdca vnáša radosť, sladkosť a nevýslovný pokoj aj v najdrsnejších horkostiach a ťažkostiach. Ako dosvedčuje svätý Pavol, ktorý napísal: *'In omni superabundo gaudio tribulatione nostra.'* 2 Kor.

Vstúpiac do svojho domu, akokoľvek som sám, hovorí Šalamún, nájdem s ňou milý odpočinok. Lebo spoločenstvo s ňou nemá nič nepríjemné, ani jej spoločnosť nič nudné. No v nej nájde len spokojnosť a radosť. A nielen vo svojom dome a svojom vchode nájdem radosť, ale aj na všetkých miestach a vo všetkých veciach, pretože ona pôjde predo mnou. *Intrans in domum meam, conquiescam cum illa: quoniam non habet amaritudinem conversatio illius, nec taedium convictus illius, sed laetitiam et gaudium...* *Et laetatus sum in omnibus, quoniam antecedebat me ista Sapientia*, Múd. V jej priateľstve je svätá a pravá potecha. *Et in amicitia illius delectatio bona*, Múd 8, miesto radosť a potešenia zo stvorenia - tie sú len zdaním potešenia a zármutkom ducha.

[99] 4° Keď sa večná Múdrost' zdieľa duši, dáva jej všetky dary Ducha Svätého a všetky veľké čnosti vo výnimočnom stupni. Vedz: teologálne čnosti: živú vieru, pevnú nádej, horiacu lásku. Kardinálne čnosti: usporiadanú miernosť, úplnú múdrost', dokonalú spravodlivosť a nepremožiteľnú zmužilosť. Mravné čnosti: dokonalú nábožnosť, hlbokú pokoru, láskavú

vľúdnosť, slepú poslušnosť, všeobecné zrieknutie sa, neustálu umŕtvenosť, vznešenú modlitbu, atď. To sú jej obdivuhodné čnosti a jej nebeské dary, čo Duch Svätý božsky vysvetľuje málo slovami, keď vraví: *'Si justitiam quis diligit, labores hujus magnas habent virtutes : sobrietatem enim et prudentiam docet, et justitiam et virtutem, quibus utilius nihil est in vita hominibus.'* Múd 8.

[100] 5° Napokon, ako niet nič aktívnejšie ako Múdroosť, *omnibus enim mobilibus mobilior est*, vôbec nenecháva hniť vo vľaznosti a nedbalosti tých, čo majú jej priateľstvo. Činí ich celkom plamennými; inšpiruje ich veľkými podujatiami na Božiu slávu a pre spásu duší. A aby ich vyskúšala a činí ich stále jej hodnejšími, používa ich pre veľké boje a vyhradzuje im protirečenia a protivenstvá skoro vo všetkom, čo zamýšľajú.

Neraz dovoľuje démonovi aby ich pokúšal. Neraz aby ich svet ohováral a potupoval. Ich nepriatelia aby ich premohli a porážali. Aby ich priatelia a príbuzní opustili a zradili. Tu im pripravuje stratu dohier, tam chorobu. Tu nespravodlivosť, tam smútok a sklesosť srdca. Konečne ich skúša všetkými spôsobmi v téglíku ťažkosti ako zlato v peci.

'Ale ich sklľúčenosť, hovorí Duch Svätý, bola ľahká a ich odmena bude veľká. Lebo Boh ich skúšal a zistil, že sú ho hodní. Vyskúšal ich ako zlato v peci. Učinil ich ako hostiu celopalú a zhliadol na nich priaznivo, keď prišiel ich čas. *Et si coram hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. In paucis vexati, in multis bene disponentur: quoniam Deus tentavit eos, et invenit illos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, et quasi holocausti hostiam accepit illos, et in tempore erit respectus illorum.* Múd 3. To Múdroosť obohatila spravodlivého v jeho prácach a dala mu v nich získať plod. Pomohla mu proti tým, ktorí ho chceli premôcť svojimi klamstvami a urobila ho bohatým. Ochraňovala ho proti jeho nepriateľom. Obraňovala ho pred zvodcami a posilňovala v drsnom zápase, aby víťazne odpočíval a bol si istý, že Múdroosť je mocnejšia ako všetko. *Honestavit illum in laboribus et complevit labores illius, in fraude circumvenientium illum affuit illi, et honestum fecit illum. Custodivit illum ab inimicis, et a seductoribus tutavit illum et certamen forte dedit illi, ut vinceret, et sciret quoniam omnium potentior est Sapientia,* Múd 10.

[101] V živote blahoslaveného Henricha Suza, rehoľníka svätého Dominika je správa, že v plamenných túžbach po večnej Múdroosti, aby mal jej vzácne milosti, sa jej ponúkol viackrát, aby trpel všetkými druhmi zármutkov. 'Akože! či nevieš, povedal jedného dňa sám sebe, že zamilovaní manželia znesú tisíc a tisíc utrpení pre predmet svojej lásky? Ich bdenia sú sladké; ťažkosti príjemné a práca odpočinkom, ak sú raz istí, že osoba, ktorú milujú, to potrebuje a bude spokojná. Ak ľudia konajú svoje veci, aby uspokojili telesnú márnosť, nehanbiš sa kolísať v tvojom rozhodnutí mať Múdroosť? Nie, ó, večná Múdroosť, nikdy neustúpim od tvojej lásky. Treba sa usilovať mať v húštinách a tľňoch vrch hlavy, aby sme prišli na miesto tvojho spočinutia. Treba byť divadlom tisícich krutostí v svojom tele i duši. Tvoje priateľstvo si cením viac ako všetko a ty kraľuj absolútne nad všetkými mojimi pocitmi.'

[102] Niekoľko dní potom, keď bol na ceste, padol do rúk zlodejov, ktorí ho zbili a vrhli do takého žalostného stavu, až sami mali s ním súcit. Henrich Suzo, vidiac sa teda v tomto stave opustený od všetkých istôt, upadol do takej čiernej melanchólie, zabudnúc na svoje rozhodnutie byť odvážny v protivenstvách. A dal sa do plaču a myšlienok, prečo ho Boh tak trápi. Zaspal v tomto zmýšľaní a nad ránom, na úsvite, počul hlas, čo mu robil toto pokarhanie: 'Hľa teda, náš vojak, ktorý pretína hory, lezie na skaly, ponára pevnosti, ničí a metá na kúsky všetkých svojich nepriateľov, pretože sa mu darí. A potom v protivenstve nemá ani odvalu, ani ruku ani nohu. To je lev na čas a potešenie a bojazlivý jeleň v ťažkosti. Múdroosť vôbec nedáva svoje priateľstvo týmto zbabelcom a ustráchancom.'

Blahoslavený Henrich na tie pokarhania vyznáva chybu, čo urobil, že sa uchýlil do krajnosti. A zaraz svojimi plačúcimi očami prosí Múdroosť o odpustenie a úľavy svojho stiesneného srdca. 'Nie, nie, opakuje onen hlas, všetci obyvatelia neba nebudú mať žiadnu úctu k tebe, ak

sa ako dieťa a žena, uchyluješ k nárekom. Osuš svoje oči a ukáž jasnú tvár.'

[103] Tiež kríž je údel i odplata tých, čo si želajú alebo vlastnia večnú Múdrost'. Ale láskavá vládkyňa, ktorá všetko robí s počtom, váhou a mierou, dáva kríže svojim priateľom podľa veľkosti ich síl. A na ich kríže kladie toľko svojich sladkostí, že z nich robí pochúťky.

KAPITOLA IX.

Vtelenie a život večnej Múdrosti

1 - Vtelenie večnej Múdrosti

[104] Večné Slovo, večná Múdrost', prehlásila vo veľkej rade Svätej Trojice, že sa stane človekom, aby napravila strateného človeka. Dala sa poznať Adamovi, ako myslíme a prisľúbila starým patriarchom, ako to Písmo sväté poznamenáva, že sa stane človekom, aby vykúpila svet. Preto počas štyroch tisíc rokov, čo uplynuli od stvorenia sveta, všetky sväté osoby starého zákona vyprosovali Mesiáša v neustálych modlitbách. Nariekali, plakali, volali: Ó, oblaky, pršte spravodlivého! zem, urod' Spasiteľa! *O Sapientia, qui ex ore Altissimi prodiisti, veni ad liberandum nos.'*

No ich volania, ich modlitby a obety nemali dost' sily pritiahnuť večnú Múdrost', alebo Božieho Syna z lona jeho Otca. Zdvíhali ruky k nebu; ale neboli dost' dlhé, aby dosiahli až k trónu Najvyššieho. Sami konali nepretržité obety svojho srdca Bohu; ale nemali takú veľkú cenu, aby zaslúžili túto milosť milostí.

[105] Konečne prišiel označený čas pre vykúpenie ľuďi [a] večná Múdrost' si vybuodovala sama dom, príbytok jej hodný. *Sapientia aedificavit sibi domum*. Stvorila a vyformovala božskú Máriu, v lone svätej Anny, s väčším potešením, než mala pri stvorení univerza. Je nemožné vysvetliť z jednej strany nepochopiteľné zdelenia sa Presvätej Trojice tomuto krásnemu stvoreniu a z druhej šťastie, s akým ona odpovedala milostiam svojho Stvoriteľa.

[106] Prudká bystrina nekonečnej Božej dobroty násilne zastavená hriechmi ľuďi od začiatku sveta, sa s prudkosťou a v plnosti vyliala do srdca Márie. Večná Múdrost' jej dáva všetky milosti ako Adamovi a všetkým jeho potomkom, ak by boli prebývali v pôvodnej spravodlivosti. Boli jej udelené v štedrosti. Napokon sa v Márii rozliala všetka plnosť božstva, hovorí jeden svätý, nakoľko jedno čisté stvorenie toho bolo schopné. Ó, Maria, ó, veľdielo Najvyššieho, ó, zázrak večnej Múdrosti, ó, div Všemohúceho, ó, priepasť milosti. Niet, so všetkými svätými priznávam, niet nikoho okrem toho, ktorý ťa stvoril, kto by poznal výšku, nesmiernosť a hĺbku milostí, ktoré ti dal.

[107] Božská Mária v štrnástich rokoch života tak veľmi vzrástla milosti a Božej múdrosti tak dokonalou vernosťou svojej lásky, že vzbudzuje obdiv nielen všetkých Anjelov, ale ešte samého Boha. Jej hlboká poníženosť až k ničote. Jej celkom božská čistota ho priťahuje. Jej živá viera a jej časté a láskyplné modlitby ju posilňujú. Múdrost' je láskyplne premožená tak láskyplnými hľadaniami. *'O quantus amor illius, volá svätý Augustín, qui vincit omnipotentem!* Oh! aká bola láska Márie, ktorá premohla Všemohúceho!²

Udivujúce, táto Múdrost' z lona svojho Otca chce zostúpiť do lona Panny, aby sa tam skryla medzi ľaliami jej čistoty a darovala sa jej úplne, stanúc sa v nej človekom. Poslala archanjela Gabriela, aby ju od nej pozdravil, oznámil jej, že si získala jej srdce. A že by si želala [sa] stať v nej človekom, aby vedela, či súhlasí. Archanjel koná svoje poslanie, uisťuje Máriu, že ostane pannou, stanúc sa matkou. A získa z jej srdca napriek obrane svojej hlbokkej poníženosti úžasný súhlas, čo Svätá Trojica so všetkými anjelmi a celým univerzom očakáva už toľko storočí. V ponížení pred svojim Stvoriteľom hovorí: *'Hľa, služobnica Pána; nech sa mi stane podľa tvojho slova!'*

[108] Hľa, v okamihu keď Mária súhlasí stať sa Božou matkou, deje sa viacero divov. Duch Svätý formuje z najčistejšej krvi Máriinho srdca malé telo; dokonale ho usporadúva. Boh tvorí najdokonalejšiu dušu, akú kedy stvoril. Večná Múdrost' alebo Boží Syn sa v osobe naozaj zjednocuje v tomto tele a tejto duši. Hľa, veľký zázrak neba a zeme, zázračná krajnosť Božej lásky. *Verbum caro factum est*: Slovo sa stalo telom. Večná Múdrost' sa vtelila. Boh sa

stal človekom bez toho, že by prestal byť Bohom. Tento Človek-Boh sa volá Ježiš Kristus, je to Spasiteľ.

2 - Život vtelenej Múdrosti

Hľa, obsah jej božieho života:

[109] 1. Chcel sa narodiť z vydatej ženy, čo v skutočnosti bola pannou, aby mu napokon nemohlo byť vyčítané, že vzišiel z cudzoložného spojenia. Aj z iných, veľmi dôležitých dôvodov, čo nám prinášajú svätí Otcovia. Počatie bolo oznámené Svätej Panne skrze anjela Gabriela, ako vravíme. Stal sa dieťaťom Adama bez toho, že by bol dedičom jeho viny.

[110] 2. Toto počatie bolo v piatok, 25 [ho] marca.³ A dvadsiateho piateho decembra sa Spasiteľ sveta narodil v meste Betlehem, v chudobnej maštali, kde mu jasle slúžia za kolísku. Anjel oznámil pastierom, čo strážili na poli svoje stáda, že sa narodil Spasiteľ. A nebeskí anjeli im odporúčali ísť sa mu pokloniť do Betlehema. A súčasne počuli nebeskú hudbu anjelov, ktorí spievali: 'Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.'

[111] 3. Na 8. deň bol obrezaný podľa Mojžišovho zákona, hoci [mu] nebol podriadený a tam prijal meno *Ježiš*, dané z neba. Traja Mágovia išli z Východu. Prišli sa klaňať, upozornení zjavením mimoriadnej hviezdy, ktorá ich doviedla do Betlehema. Tento sviatok sa volá Zjavenie, teda prejavenie Boha, 6. januára.

[112] 4. Sám sa chcel obetovať v Chráme na štyridsiaty deň po svojom narodení a zachovať všetko, čo nariaďoval Mojžišov zákon pre výkup prvorodených. Potom anjel oznámil svätému Jozefovi, manželovi Svätej Panny, vziať Dieťa Ježiša i jeho matku a utiecť do Egypta. Vyhnúť sa hnevu Herodesa: čo urobil. Niekoľko autorov myslí, že Náš Pán bol v Egypte dva roky; iní tri; iní, ako Baronius, až osem. Jeho prítomnosť posvätila celú túto krajinu, aby bola dôstojnou zaľudnenia zvlášť svätými pustovníkmi, ako bolo odvtedy vidno. Eusebius hovorí, že vstupom Ježiša Krista sa démoni dali na útek a svätý Atanáž, že modly padli.

[113] 5. Vo veku dvanástich rokov Boží Syn rozpráva s učiteľmi s toľkou múdrosťou, že všetkých svojich poslucháčov uviedol do úžasu. Po tejto udalosti svätá história o ňom viac nehovorí až do jeho krstu, ktorý prijal v tridsiatom roku svojho života. Po ňom sa odobral na púšť, kde sa postil štyridsať dní, nič nepil ani nejedol. Tam premohol démona a prebýval v nej víťazne.

[114] 6. Potom začal kázať v Júdei, povolal Apoštolov a konal všetky svoje obdivuhodné divy, čo spomína posvätný text. Stačí mi poznamenať, že v treťom roku kázania a tridsiatom treťom roku svojho veku Ježiš vzkriesil Lazára. Triumfálne vstúpil do mesta Jeruzalema 29. marca a že 2. dňa nasledujúceho mesiaca apríla, čo bol štvrtok, [1] 4. dňa mesiaca [] Nisan, slávil so svojimi učeníkmi Paschu. Umyl svojim Apoštolom nohy a ustanovil najsvätejšiu sviatosť Eucharistie pod spôsobmi chleba a vína.

[115] 7. Večer toho dňa bol zajatý svojimi nepriateľmi, ktorých priviedol zradca Judáš. Nasledujúceho dňa, 3. apríla, napriek tomu, že bol sviatok, odsúdili ho na smrť. Potom ho bičovali, korunovali trnami a zaobchádzali s ním s krajinou hanebnosťou. Toho istého dňa bol vedený na Kalváriu a pribitý na kríž medzi dvomi zločincami. A tak tým spôsobom chcel nevinný Boh zomrieť najpotupnejšou zo všetkých smrtí a znášať tvrdé muky miesto zlodeja menovaného Barabáš, ktorého Židia uprednostnili. Starobyľní Otcovia myslia, že Ježiš Kristus bol pribitý na kríž štyrmi klineciami a že v strede kríža sa nachádzalo drevo vo forme sedadla, na ktorom spočívalo jeho telo.

[116] 8. Spasiteľ sveta po troch hodinách života ochabol, vydýchol v 33. roku svojho života. Jozef z Arimatey mal odvahu vypýtať si jeho telo od Piláta a uložil ho do hrobu, čo mal urobený nový. Netreba zabúdať, že príroda svedčí bolesťou o smrti svojho tvorca rozličnými divmi, čo sa diali vo chvíli, ako Ježiš vydýchol. Vstal zmŕtvych 5. apríla a zjavil (sa) niekoľko krát svojej svätej Matke a svojim učeníkom počas štyridsať dní. Až do štvrtka 14. mája, kedy vyviedol svojich učeníkov na Olivovú horu a tam v ich prítomnosti vystúpil svojou vlastnou mocou do nebies, na pravicu svojho Otca, nechajúc na zemi odtlačky svojich svätých nôh.

KAPITOLA X.

Roztomilá krása a nesmierna vľúdnosť vtelenej Múdrosti

[117] Keď sa Múdrost' stala človekom, aby pritiahla srdcia ľuďi k svojmu priateľstvu a svojmu nasledovaniu, zapáčilo sa jej [ozdobit'] sa všetkými láskavosťami a všetkými najpôvabnejšími a najjemnejšími ľudskými vľúdnosťami bez každej chyby a ošklivosti.

1 - Múdrost' je vľúdna vo svojich princípoch

[118] Ak o nej uvažujeme v jej základoch, ona je len dobrota a vľúdnosť. Je dar večnej lásky Otca a účinok jeho Ducha Svätého. Darovaná je z lásky a láskou je formovaná. *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium [suum] unigenitum daret.* Je teda celá z lásky, alebo skôr sama láska Otca a Ducha Svätého. Narodená z najvľúdnejšej, najnežnejšej a najkrajšej zo všetkých matiek, božskej Márie.⁴ Vysvetlite mi vľúdnosť Ježiša. Vysvetlite mi predtým vľúdnosť Márie, jeho Matky, ktorej sa podobá vľúdnosťou povahy. Ježiš je dieťa Márie a teda nemá v sebe ani hrdosť, ani prísnosť, ani ošklivosť, tým menej než jeho Matka, nakoľko je večná Múdrost', vľúdnosť a krása sama.

2 - Je vľúdna podľa prorokov

[119] Proroci, ktorým bola predtým táto vtelená Múdrost' ukázaná, menujú ju ovcou a v krotkosti baránkom. *Agnus mansuetus.* Kázali, že pre svoju vľúdnosť nezlomila nalomenú trstinu, ani celkom nezahasila hasnúci knôt. *Calamum quassatum non conteret, et linum fumigans non extinguet,* Iz 42. Teda má toľko vľúdnosti, že keď bude úbohý hriešnik napoly zlomený, zaslepený a stratený pre svoje hriechy a akoby jednou nohou v pekle, ona ho celkom nezavrhne. Ešte menej ho tam nanúti. Svätý Ján Krstiteľ, ktorý bol skoro 30 rokov v púšťach, aby si tam svojimi prísnosťami zaslúžil poznanie a lásku tejto vtelenej Múdrosti, keď ju uvidel, volal, ukazujúc prstom svojim učeníkom: *'Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.* Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.' Nehovorí, ako by sa zdalo, žeby mal povedať: Hľa, Najvyšší, hľa, kráľ slávy, hľa, Všemohúci. Ale, ako ju poznal v jej prameni. Viac ako hociktorý človek, ktorý kedy bol a bude: Hľa, Baránok Boží, hľa táto večná Múdrost', ktorá pre okúzlenie srdca a odpustenie našich hriechov zjednotila v sebe všetku sladkosť Boha a človeka, neba a zeme.

3 - Má vľúdne meno

[120] Čo nám značí meno Ježiš, ktoré je vlastným menom vtelenej Múdrosti, ak nie vrúcnu lásku, lásku nekonečnú a vľúdnosť pôvabnú? Ježiš, Spasiteľ, ten ktorý spasí človeka, teda vlastný milovník a spasiteľ človeka!

Nil canitur suavius, Nič sa nespieva ľúbeznejšie,

Nil auditur jucundius, Nič sa nepočúva radostnejšie,

Nil cogitatur dulcius Nič sa nemyslí sladšie

Quam Jesus, Dei Filius. Ako Ježiš, Boží Syn.

Oh! aké je meno Ježiš vľúdne ušiam a srdcu predurčenej duše. *Mel in ore, melos in aure jubilus in corde.* Je to veľmi sladký med ústam, príjemná melódia ušiam a dokonalý jasot srdcu.

4 - Vľúdny je jej vzhľad

[121] *Jesus dulcis in facie, dulcis in ore, dulcis in opere:* Ježiš je vľúdny [vo svojom vzhľade, vľúdny] vo svojich slovách a vľúdny vo svojich skutkoch.

Premilý Spasiteľ má vzhľad taký vľúdny a taký dobromyseľný, že okúzli oči i srdcia tých, čo ho vidia. Pastieri, ktorí ho prišli pozrieť do jasiel', boli celí tak očarení vľúdnosťou a krásou jeho vzhľadu, že by tam boli ostali celé dni, aby mohli hľadiet' na neho. Králi sami veľmi hrdí pociťovali tak mocne milujúce rysy tohto krásneho dieťaťa, že odložiac všetku pýchu, padli bez ťažkosti na kolená k jeho jasliam. Koľko krát si hovorili jeden druhému: Priateľu, aké je príjemné tu byť! V našich palácoch niet vôbec potešení podobných týmto, čo sa ochutnávajú v tejto maštali pri pohľade na to drahé Dieťa-Boha.

Keď bol Ježiš ešte veľmi mladý, prichádzali ho pozrieť zarmútení ľudia a deti zo všetkých

okolitých miest, aby sa potešili. A prichádzali hovoriac: Ideme pozrieť malého Ježiša, krásne dieťa Márie. Krása a velebnosť jeho tváre, hovorí svätý Zlatoústý, bol [i] také vľúdne a také i uctievané, že tí, čo ich spoznali, nemohli sa ubrániť, aby ho nemilovali. A králi, sami veľmi pyšní na povest' svojej krásy, chceli mať jeho portrét. Myslí sa, že Náš Pán sám ho poslal z osobitnej priazne kráľovi Abogare. Niekoľkí autori tvrdia, že keď ho videli rímski vojaci a Židia, že ich to tak nadchlo a radovali sa, lebo vychádzala z jeho očí, z jeho tváre žiara krásy také vľúdne a také úchvatná, že odzbrojovala i najkrutejších.

5 – Vľúdne sú jej slová

[122] Ježiš je vľúdny vo svojich slovách. Keď žil na zemi, získaval všetko vľúdnosťou svojich slov. A nebolo ho nikdy počuť kričať príliš hlasno [ani] rozprávať s krikom, ako vraveli proroci: *'neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus.'* Iz 42. Všetci, ktorí ho počúvali bez závidosti, boli takí očarení slovami života, ktoré vychádzali z jeho úst, že volali: *'numquam sic locutus est homo sicut hic homo'*, Jn 7. A čo ho nenávideli, celkom prekvapení výrečnosťou a múdrosťou jeho slov, sami sa pýtali: *'Unde huic tanta Sapientia?'* Nikdy človek nehovoril s takou vľúdnosťou a milotou. Odkiaľ sa berie toľko múdrosti v jeho slovách? Niekoľko tisíc chudobných ľudí opúšťalo svoje domy a svoje rodiny, aby ho išli počúvať [až] do púští. Trávil niekoľko dní bez pitia a jedla, sýtení sladkosťou samého jeho slova.⁵ To robil vľúdnosťou svojich slov, že ako vnadidlom pritiahol Apoštolov k svojmu nasledovaniu. Ako uzdravil nevyliciteľne chorých a ako tešil najzarmútenejších. Povedal len slovo celkom zarmútenej Márii Magdaléne, toto jediné slovo: Mária, a ono ju naplnilo radosťou a sladkosťou.

KAPITOLA XI.

Vľúdnosť správania sa vtelenej Múdrosti.

6 - Je vľúdna v celom svojom správaní sa

[123] Ježiš je napokon vľúdny vo svojich činnostiach a v živote v celom správaní sa: *dulcis in opere*. Dobro robil všetko: *omnia bene fecit*. To znamená, že všetko, čo robil Ježiš Kristus, konal s toľkou správnosťou, múdrosťou, svätosťou a vľúdnosťou, že nevidno žiadnu chybu ani ohyznosť. Pozrime s [akou] vľúdnosťou konala táto láskavá vtelená Múdrost' v celom svojom počínaní.

[124] Chudobní a malé deti ju nasledovali zvlášť ako sebe podobnú. V tom drahom Spasiteľovi videli toľko jednoduchosti, dobroty, zhovievavosti a lásky, že sa tlačili, aby sa mu priblížili. Jedného dňa, keď bol v tlačnici na ulici, deti, ktoré mali zvyk byť pri ňom, tlačili posledné. Apoštoli, ktorí boli najbližšie pri Našom Pánovi, ich odháňali. Ježiš si to všimol, pokarhal svojich Apoštolov a povedal im: *'Sinite parvulos ad me venire*. Nechajte prísť ku mne tie drahé malé deti.' Keď sa priblížili k nemu, objímal ich a žehnal. Oh! aká vľúdnosť a dobrota!

Chudobní, vidiac ho chudobne oblečeného a jednoduchého vo všetkých jeho spôsoboch bez okázalosti a hrdosti, sa veľmi tešili jeho spoločnosti. Zvlášť si cenili jeho ochranu proti bohatým a pyšným, ktorí ich ohovárali a prenasledovali. A on im dával zas pri všetkých stretnutiach tisíc chvál a požehnaní.

[125] Ale kto by mohol vysvetliť Ježišovu vľúdnosť k úbohým hriešnikom? S akou vľúdnosťou [on] jednal s hriešnicou Magdalénou! S akou vľúdnou zhovievavosťou [on] obrátil Samaritánku! S akým milosrdenstvom [on] odpustil cudzoložnej žene. S akou láskou šiel jesť s verejnými hriešníkmi, aby ich získal! Jeho nepriatelia v tejto veľkej vľúdnosti mali zádrapku, aby ho prenasledovali. Hovorili, že touto láskavosťou prestúpil Mojžišov zákon. A nazývali ho v tom neprávom priateľom hriešnikov a mýtnikov? S akou dobrotou a pokorou sa snažil získať srdce Judáša, ktorý ho chcel zraďiť! Ňou mu umýva nohy a ňou ho nazýva svojím priateľom! Napokon s akou láskou prosil odpustenie od Boha, svojho Otca, pre svojich katov! Ňou ich ospravedlňoval pre ich neznalosť!

[126] Oh! Ježiš, tá vtelená Múdrost', aká je krásna, vľúdna a milosrdná! Aká je krásna vo

večnosti, pretože je žiarou svojho Otca, zrkadlom bez škvrny a obrazom jeho dobroty! Krajšia ako slnko a jasnejšia ako sám mesiac! Aká je krásna v čase, lebo bola formovaná Duchom Svätým. Čistá, bez každého hriechu a krásna, bez každej škvrny, čo počas svojho života očarovala oči i srdcia ľudí, teraz je tak slávou anjelov. Aká je nežná a vlúdna k ľuďom a osobitne k úbohým hriešnikom, ktorých prišla hľadať do viditeľného sveta a neviditeľne ich hľadá stále!

7 - Je vlúdna aj v sláve

[127] A nemožno si ani predstaviť, ako je Ježiš, teraz triumfujúci a slávny, nie menej vlúdny a zhovievavý. Ba práve jeho dokonalá sláva v toľkých spôsoboch jeho vlúdnosti. Nemá iné pranie, než zjaviť milosrdenosť, len rozprestrieť bohatstvo svojej slávy svojich milosrdenstiev.

[128] Keď čítame dejiny, dozvedáme sa, že táto vtelená a slávna Múdrost' sa zjavila svojim priateľom. Zjavila sa im nie v hromoch a bleskoch, ale vlúdne a dobrotivo. Nevzala majestát zvrchovanosti Boha vojsk, ale nežnosť nevesty a vlúdnosť priateľa. Dala sa vidieť niekoľko krát v Eucharistii. No nespomínam si, že by som bol čítal, že sa tam zjavila inak, než v podobe milého a krásneho dieťaťa.

[129] Jeden nešťastník zo zlosti, že utratil peniaze v hre, zdvihol svoj meč proti nebu a vzal ho na Nášho Pána nebies, pretože prišiel o svoje peniaze. Udivujúca vec! namiesto hromov a ľadovcov, čo mali padnúť na neho, hľa. Z nebies padá malý papier, poletujúci okolo neho. Je prekvapený, berie papier, otvára ho a číta: *'Miserere mei Deus. Pane Bože, buď mi milostivý!'* Meč mu vypadol z rúk. Je zasiahnutý až do hĺbky svojho srdca. Vrhne sa na zem a vzyva milosrdenstvo.

[130] Svätý Dionýz Areopagita uvádza, že jeden biskup menom Carpus, sa s veľkým úsilím usiloval obrátiť istého modloslužobníka. A dozvedel sa, že [iný] modloslužobník sa zaraz zriekol svojho presvedčenia. Bez prestania sa modlil k Bohu celú noc, aby konečne dosiahol pomstu tej neprávosti, takej viny voči jeho majestátu. V najvrúcnejšom zápale svojej horlivosti a modlitby videl zrazu otvoriť sa zem. A videl tohto odpadlíka a tie modloslužby na pokraji pekla, ako sa ho tam démoni snažia zvrhnúť. Zdvihol oči hore. Vidí otvoriť sa nebo a prichádzať k sebe Ježiša Krista s množstvom anjelov. Ježiš mu hovorí: Carpus, ty ma prosíš o pomstu; ty ma nepoznáš. Vieš ty, o čo ma prosíš a čo ma stáli hriešnici? Prečo chceš, aby som ich zatratil? Natolko ich milujem, že som ochotný zomrieť druhý raz za každého z nich, ak by to bolo treba. Potom sa Náš Pán priblížil ku Carpusovi. Ukázal mu svoje otvorené rany, vraviac: Carpus, ak sa chceš pomstiť, udri skôr mňa, ako tých úbohých hriešnikov.

[131] Či by sme nemilovali túto večnú Múdrost', ktorá nás viac milovala a miluje nás ešte viac ako svoj život! A ktorej dobrota a vlúdnosť presahuje všetko, čo je najkrajšie a najvlúdnejšie na nebi a na zemi!

[132] V živote [Blahoslaveného] Henricha Suza sa uvádza, že večná Múdrost', po ktorej vrúčne túžil, sa mu zjavila jedného dňa takto. Prijala telesnú podobu. Obkolesená žiarou a priehľadným oblakom, sediac na tróne zo slonoviny. Vrhla lúč zo svojej tváre a svojich očí, podobný žiare poludnia. Jej koruna bola večnosť; jej šaty šťastie; slovo jemnosť. A jej objatia spôsobovali plnosť všetkých blažeností. Henrich ju takto videl a udivovalo ho predovšetkým to, že o chvíľu sa zdala mladým dievčaťom, ktoré bolo v kráse zázrakom neba a zeme. O chvíľu mladým mužom, ktorý sa zdal mať zasnúbené všetky stvorené krásy namalované v tvári. O chvíľu ju videl dvíhať hlavu k nebesiam a súčasne z jej nôh vychádzať priepasti zeme. O chvíľu ju videl vzdáľovať sa od seba a zas sa približovať. O chvíľu majestátnu a o chvíľu zhovievavú, láskavú, vlúdnu a plnú nežnosti voči všetkým, ktorí boli pri nej. Keď ju videl odchádzať, otočila sa k nemu, milo sa usmiala a vravela mu: *'Syn môj, daj mi tvoje srdce.'* Vtedy sa Henrich vrhol na kolená a dal jej neodvolateľný dar svojho srdca.

Podľa príkladu tejto svätej osobnosti, darujme večnej a vtelenej Múdrosti neodvolateľný dar svojho srdca. To je všetko, čo od nás žiada.

KAPITOLA XII.

Základné výroky vtelenej Múdrosti, ktoré máme veriť a konať, aby sme boli spasení

[133] 1. Kto chce prísť ku mne, nech zaprie sám seba a vezme vždy svoj kríž a nasleduje ma. Lk 9 [23]

2. Kto ma miluje, bude zachovávať moje prikázania a môj Otec ho bude milovať a prideme k nemu. Jn 4 [14, 23]

3. Ak prinášate svoj dar na oltár a spomeniete si, že váš brat je proti vám podráždený, nechajte vašu obeť pred oltárom a choďte sa zmieriť. Mt 5 [23- 24]

[134] 4. Kto chce prísť ku mne [a] ak nemá v nenávisti svojho otca a svoju matku, svoju ženu, svoje deti, svojich bratov, svoje sestry, a svoju vlastnú dušu, nemôže byť mojím učeníkom. Lk 14 [26]

5. Kto opustil svoj dom alebo svojich bratov, svoje deti alebo svoje dedičtvá z lásky ku mne, dostane stonásobne a bude mať večný život. Mt 19 [29]

6. Ak chcete byť dokonalí, choďte, predajte čo máte a dajte to chudobným a budete mať poklad v nebi. Mt 19 [21]

[135] 7. Všetci, čo mi hovoria: Pane, Pane, nevojdú do nebeského kráľovstva, no vojdu tam tí, čo plnia vôľu môjho nebeského Otca. Mt. 7 [31]

8. Kto počúva moje slová a zachováva ich, podobá sa múdremu človeku, ktorý budoval na pevnej skale. Mt 7 [24]

9. Veru, hovorím vám: ak sa neobráтите a nebudete ako deti, vôbec nevojdete do nebeského kráľovstva. Mt 18 [3]

10. Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom a nájdete odpočinok vo svojich dušiach. Mt 11 [29]

[136] 11. Keď sa modlíte, dajte pozor, aby ste neboli podobní tým pokrytcom, ktorí sa veľmi radi modlia na predných miestach synagóg, aby ich videli ľudia. Mt 6 [5]

12. Chráňte sa veľa hovoriť v modlitbe, pretože váš nebeský Otec pozná, čo potrebujete skôr, ako mu to prednesiete. Mt 6

13. Keď sa chystáte modliť, odpustite iným krivdu, ktorú vám urobili, aby váš Otec, ktorý je na nebesiach, vám prejavil milosrdenstvo. Lk 11 [Mk 11, 25]

14. Všetko, čo prosíte od Boha vo svojich modlitbách, verte že obdržíte, a vy to napokon dostanete. Mk 11 [24]

[137] 15. Keď sa postíte, nebuďte podobní zamračeným pokrytcom, ktorí sa zdajú s vysilenou tvárou, aby ľudia videli ich pôst. Veru, hovorím vám, že už dostali svoju odmenu. Mt 6 [16]

[138] 16. Nebo sa bude viac radovať, keď vidí hriešnika robiť pokánie, ako keď vidí deväťdesiatdeväť spravodlivých, ktorým pokánie vôbec netreba. Lk 15 [7]

17. Neprišiel som volať spravodlivých, ale volať hriešnikov a priviesť ich k pokániu. Lk 5[32]

[139] 18. Blahoslavení tí, čo trpia prenasledovanie pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Mt 6 [5, 10]

19. Budete blahoslavení, keď vás ľudia budú nenávidieť a považovať za nehodných svojej spoločnosti pre Syna človeka. Radujte sa, lebo vaša odmena bude veľká v nebi. Lk 6 [22-23]

20. Keď vás svet nenávidí a prenasleduje, spomeňte si, že ma mal v nenávisti skôr ako vás. Keby ste boli zo sveta, svet by vás miloval ako svojich. Ale pretože som si vás vyvolil, nenávidí vás. Jn 15 [18-19]

[140] 21. Poďte ku mne všetci, čo ste zarmútení a preťažení, a ja vás poteším. Mt. 22 [11, 28]

22. Ja som chlieb života, ktorý som zostúpil z neba; kto je z tohto chleba, bude žiť večne. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo. Jn 6 [51-52]

23. Moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Jn 6 [56-57]

[141] 24. Všetci ľudia vás budú nenávidieť pre mňa, ale ja vám sľubujem, že ani vlas z vašej hlavy nepadne, ak ja nebudem chcieť. Lk 21 [17- 18]

[142] 25. Nik [ne] môže slúžiť dvom pánom; alebo bude nenávidieť jedného a milovať druhého, alebo znášať jedného a znevažovať druhého. Mt 6 [24]

[143] 26. Zlé myšlienky, ktoré vychádzajú zo srdca ako svojho prameňa, poškvŕňujú svedomie človeka. No jest' neumytými rukami ho nemôže poškvŕniť. Mt 15 [19-20]

27. Dobrý človek vynáša zo svojej dobrej pokladnice svojho srdca čo je dobré, a zlý môže vziať zo svojej zlej pokladnice len to, čo nie je dobré. Mt 12 [35]

[144] 28. Nie je hoden Božieho kráľovstva, kto položil ruku na pluh a obzerá sa za seba. Lk 9 [62]

29. Všetky vlasy vašej hlavy sú spočítané. Vôbec sa nestrachujte, vy ste vzácnejší ako malé vtáky. Lk 10 [12, 7]

30. Boh neposlal svojho Syna na svet, aby svet odsúdil a zatratil, ale aby ho spasil. Jn 3 [17]

[145] 31. Každý človek, ktorý koná zlo, nemôže zničiť svetlo. Má strach, aby jeho skutky neboli odhalené. Jn 3 [20]

32. Boh je duch a treba, aby tí, čo sa mu klaňajú, klaňali sa mu v duchu a pravde. Jn 4 [24]

33. To duch dáva život všetkým, a telo nič neosoží. Slová, ktoré som vám hovoril, sú slová života. Jn 6 [64]

34. Kto pácha hriech, stáva sa sluhom a otrokom hriechu, a sluha neostáva v dome navždy. Jn 8 [34-35]

35. Kto je verný v malých veciach, je verný v najväčších, a kto je nespravodlivý v malom, je aj nespravodlivý keď ide [o] viac. Lk 16 [10]

36. Je ľahšie, aby nebo a zem pominul [i], ako by jota zo zákona nebola splnená. Lk 16 [17]

37. Konajte tak, aby vaše skutky boli skutkami svetla pred ľuďmi. Tak nech vidia vaše dobré diela a tak oslavujú vášho Otca, ktorý je na nebesiach. Mt 5 [16]

[146] 38. Ak vaša spravodlivosť nie je väčšia ako zákonníkov a farizejov, nevojdete nikdy do nebeského kráľovstva. Mt 5 [20]

39. Ak vás zvädza na hriech vaše oko, vylúpte ho. Lebo je pre vás výhodnejšie stratiť jeden z vašich údov, ako znášať, že celé vaše telo vrhnú do pekla. Mt 5 [23]

40. Nebeské kráľovstvo trpí násilie, a len násilníci sa ho zmocnia. Mt 11 [12]

41. Nehromadzte vôbec poklady na zemi, kde ich mol' a hrdza môžu zničiť, kde ich zlodeji môžu ukradnúť. No hromadzte poklady v nebi, kde vám ich zlodeji nemôžu vziať. Mt 6[19-20]

42. Nesúďte, aby ste neboli súdení; súdom, akým budete súdiť iných, vás posúdia. Mt 9 [7,12]

[147] 43. Chráňte sa falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v ovčom rúchu a v srdci sú dravými vlkmi. Poznate ich podľa ich ovocia. Mt 7 [15-16]

44. Chráňte sa, aby ste neopovrhli jedným z najmenších detí, lebo ich anjeli vidia tvár môjho Otca, ktorý je v nebesiach. Mt 18 [10]

45. Bedlite, lebo neviete ani hodinu ani deň, kedy príde Pán. Mt 25 [13]

[148] 46. Nebojte sa tých, ktorí môžu zabiť telo. Ale bojte sa toho, kto môže zabiť telo a vrhnúť dušu do pekiel. Lk 12 [45]

47. Neznepokojujte sa vôbec z toho, čo budete jest' alebo čím odejete svoje telo. Váš nebeský Otec vie dobre, že to potrebujete. Lk 12 [22, 30]

48. Nič nie je utajené, čo by nebolo odkryté, čo by nebolo vyjavené. Lk 5 [8, 17]

[149] 49. Kto chce byť najväčší medzi vami, musí byť služobníkom všetkých. A kto chce byť prvý, musí slúžiť ako posledný. Mt 20 [26-27]

50. Ako je ťažké, aby tí, ktorí majú peniaze, vošli [] do nebeského kráľovstva. Mk 10 [23]

51. Ľahšie je prejsť ťave uchom ihly, ako bohatému vojsť do Božieho kráľovstva. Lk 10 [18,]

52. A ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov. Robte dobre tým, ktorí vás nenávidia a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú a potupujú. Mt 5 [44]

53. Beda vám, bohatí, pretože máte svoju potechu na tomto svete. Lk 6, 24

[150] 54. Vchádzajte tesnou bránou, pretože brána a cesta ktorá vedie do záhuby je široká a priestranná a je veľa ľudí, ktorí ňou vchádzajú. Aká úzka je brána a cesta, ktorá vedie do

života a je len málo tých, ktorí ju našli. Mt 7 [13-14]

55. Poslední budú prvými a prví budú poslednými. Lebo mnohí sú povolani a málo je vyvolených. Mt 20 [16] Blaženejšie je dávať, ako prijímať. Sk 20 [35]

56. Ak vám niekto dá facku na jedno líce, nastavte mu druhé. A tomu, kto sa chce s vami súdiť, aby vám vzal šaty, dajte ešte svoj plášť. Mt 5 [39-40]

57. Treba sa vždy modliť a nikdy neprestať. Lk 18 [1] Bedlite a modlite sa, zo strachu aby ste neprišli vôbec do pokušenia. Mt 26 [41]

58. Všetci, čo sa povyšujú, budú ponížení, a všetci čo sa ponížujú, budú povýšení. Lk 14 [11]

59. Dajte almužnu, a všetky veci sú... vám čisté. Lk 11, 41

60. Ak vám je vaša ruka alebo noha príležitosťou k hriechu, odtnite ich a hodte ďaleko od seba. Ak je vám vaše oko príležitosťou k hriechu, vylúpte ho a zahodte ďaleko od seba. Lebo by bolo lepšie, aby ste vošli do neba majúc len jednu ruku, jednu nohu a jedno oko, ako byť vrhnutí do pekla s dvomi rukami, dvomi nohami a dvomi očami. Mt 18 [9]

[6I.] Osem blahoslavenstiev

[151] 1. *Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo;*

2. *Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení;*

3. *Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme;*

4. *Blahoslavení lačni a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení;*

5. *Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo;*

6. *Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha;*

7. *Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi;*

8. *Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.* [Mt 5,3-10]

[152] 62. *Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo.* [Mt 11, 25-26]

[153] Hľa, obsah veľkých a dôležitých právd, čo nás sama večná Múdrost' prišla učiť na zem. Potom, čo ich prvá praktizovala, aby z nás sňala temnotu a blúdenia, do ktorých nás uvrhli naše hriechy.

Šťastní, ktorí majú poznanie týchto večných právd.

Šťastnejší, ktorí im veria.

No najšťastnejší sú tí, čo im veria, ich praktizujú a učia iných. Lebo budú žiarit' na nebi ako hviezdy po celú večnosť.

KAPITOLA XIII.

Výťah nevysvetliteľných bolestí ktoré vtelená Múdrost' chcela znášať z lásky k nám

1 – Najsilnejší dôvod milovať Múdrost'

[154] Zo všetkých dôvodov, ktoré nás môžu pobádať milovať Ježiša Krista, vtelenú Múdrost', najmocnejší podľa mojej mienky, [to] sú bolesti ktoré chcela znášať, aby nám dosvedčila svoju lásku.

Je, vraví svätý Bernard, motív, ktorý strhne nad všetky, ktorý ma bodá citeľnejšie a pobáda ma milovať Ježiša Krista. Je to, ó, dobrý Ježišu, kalich horkosti, ktorý si vypil pre nás a dielo nášho vykúpenia, ktoré si láskavo učinil v našich srdciach. Lebo tá zvrchovaná dobrota a to neporovnateľné svedectvo tvojej lásky si nás ľahšie získava. Priťahuje nás silnejšie, pýta sa spravodlivejšie, pobáda nás nástoječivejšie a dotýka sa nás mocnejšie: *Hoc est quod nostram devotionem et blandius allicit et justius exigit, et arctius stringit et afficit vehementius.*

A dôvod, ktorý udáva niekoľkými slovami: *Multum quippe laboravit sustinens*: pretože tento drahý Vykupiteľ sa veľa namáhal a veľa znášal, aby zavŕšil našu záchranu. Oh! koľko súžení a tiesní pretrpel!

2 - Okolnosti Umučenia Múdrosti

[155] Čo nám dá jasnejšie vidieť tú nekonečnú lásku Múdrosti k nám, [to] sú i okolnosti, ktoré sa stretli v jej utrpeniach. Teda [a] prvá je dokonalosť jej osoby, keďže je nekonečná, nekonečne povyšuje všetko, čo znášala vo svojom utrpení. Keby Boh bol poslal serafína alebo

anjela z posledného zboru, aby sa stal človekom a zomrel za nás, bolo by to iste veľmi obdivuhodné a hodné našej večnej vďačnosti. No Stvoriteľ neba a zeme, jediný Boží Syn, večná Múdrost', prišiel sám. Dáva svoj život, v porovnaní s ktorým životy všetkých anjelov a všetkých ľudí a spolu všetkých stvorení sú nekonečne menej, ako život jedinej mušky v porovnaní so všetkými monarchami sveta. Akú krajnosť lásky vidieť v tomto tajomstve! A aký má byť náš údiv a naša vďačnosť!

[156] [b] Druhá okolnosť je kvalita osôb, pre ktoré trpí. Sú to ľudia, podľa stvorenia a jej nepriatelia,⁶ ktorých sa nemala čo báť a ani nič od nich očakávať. Občas sa našli priatelia, ktorí zomreli za svojich priateľov. No našiel sa niekto, okrem Božieho Syna, kto by bol zomrel za svojho nepriateľa?

Commendat charitatem suam [Deus] in nobis; quoniam cum adhuc peccatores essemus secundum tempus Christus pro nobis mortuus est. Ježiš Kristus dokazuje svoju lásku, podstúpil smrť za nás ešte vtedy, keď sme boli hriešnici a teda jeho nepriateľmi.

[157] [c] Tretia okolnosť je množstvo, krutosť a tvrdosť utrpení. Množstvo jeho bolestí je také veľké, že je nazývaný: *vir dolorum*, muž všetkých bolestí. Niet na ňom od šľapy nôh až po temeno hlavy časti bez rany: *a planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas.*

Ten drahý priateľ našich duší trpel vo všetkom: vo veciach vonkajších i vnútorných, v tele i v duši.

[158] Trpel v tom, čo mal, nespomínajúc chudobu jeho narodenia, jeho úteku a pobytu v Egypte a celého jeho života. Vo svojom Umučení bol pozbavený svojich šiat vojakmi, čo si ich rozdelili medzi sebou. A potom pripútaný celkom nahý na šibenicu bez toho, že by mu ponechali chudobnú handru, aby ho zakryli.

[159] Vo svojej cti a povesti bol pokrytý hanbou a nazvaný rúhačom, zvodcom, opilcom, žráčom a posadnutým.

Vo [svojej] múdrosti, pretože bol považovaný za [jedného] nevedomca a podvodníka a zaobchádzali s ním ako s bláznom a pomäteným.

Vo svojej moci: považovaný za čarodejníka a mága, čo robil falošné divy pre spojenie s diablom.

Vo svojich žiakoch, z ktorých jeden ho zapredal a zradil, prvý z nich ho zaprel a iní ho opustili.

[160] Trpel od všetkých druhov ľudí: od kráľov, miestodržiteľov, sudcov, neviestok, vojakov, veľkňazov, kňazov, klerikov a svetských osôb, Židov a Pohanov, mužov a žien a všeobecne od všetkých. Sama jeho svätá Matka, keď ju videl pri svojej smrti ponorenú do oceánu smútkov pri päte kríža, pôsobila mu hrozný prírastok zármutkov.

[161] Naš drahý Spasiteľ trpel vo všetkých údoch svojho tela. Hlava bola korunovaná tŕním. Vlasy a brada trhané. Líca zauškované, tvár pokrytá pľuvancami. Krk a ramená zovreté povrazmi. Plecia zaťažené a odreté ťarchou kríža. Nohy a ruky prebodnuté kľincami. Bok a srdce otvorené kopijou a celé telo mučené bez zľutovania viac ako päť tisíc ranami bičov, takže bolo vidieť napoly obnažené kosti.

Všetky jeho zmysly boli tiež ponorené v mori múk. Oči, vidiac grimasy a výsmechy svojich nepriateľov a náreky neútechy svojich priateľov. Uši, počujúc nepravosti, falošné svedectvá, nepravdy a strašné rúhania, čo chrlili tie preklínajúce ústa proti nemu. Čuch zo zápachu pľuvancov, čo mu chrlili do tváre. Chut', pre veľmi silný smäd, v ktorom mu dali žľč a ocot. A hmat pre krajné bolesti, ktoré mu spôsobovali biče, trne a kľiny.

[162] Jeho presvätá duša bola veľmi ťažko sužovaná hriechmi všetkých ľudí. Ešte [tým] väčšmi, že sú to urážky učené jeho Otcovi, ktorého nekonečne miloval. A aj pre zatratenie toľkých duší napriek jeho smrti a Umučeniu. A súciti nielen so všetkými ľuďmi všeobecne, ale osobitne s každým, čo poznával jednotlivo.

Čo zväčšuje všetky jej súženia, bolo ich trvanie, ktoré začalo od prvého okamihu jej počatia a trvalo až do jej smrti. Pretože nekonečným svetlom svojej múdrosti videla jednotlivo a mala

vždy pred sebou všetky zlá, ktoré bude musieť trpieť.

Dodajme k všetkým týmto mukám najkrutejšiu a najhroznejšiu zo všetkých, ktoré spôsobil jeho opustenosť na kríži, keď zvolal: *'Deus [meus], Deus meus, ut quid dereliquisti me.* Bože môj, Bože môj, prečo si ma zanechal, prečo si ma opustil?'

3 - Krajná oddanosť Múdrosti v jej bolestiach

[163] K všetkému tomuto treba dodať so svätým Tomášom a svätými Otcami, že náš dobrý Ježiš trpel viac ako všetci mučeníci spolu, tak tí, čo budú až do konca sveta, ako i tí, čo boli.

Uvedomujeme si tak, že tvrdé mučenie Božieho Syna sa nás musí dotknúť citeľnejšie, ako keby boli zomreli všetci anjeli i ľudia a boli pre nás zničení. Aká musí byť naša bolesť, naša vďačnosť a naša láska k nemu! Lebo trpel za nás všetko, čo možno vytrpieť a to s krajnou oddanosťou, bez toho, že by to bol povinný! *Proposito sibi gaudio sustinuit crucem.* Hebr 12. Majúc pred sebou radosť, zobral kríž. Teda podľa svätých Otcov Ježiš Kristus, večná Múdroosť, mohol prebývať tam hore v nebi, vo svojej sláve, nekonečne povýšený nad nás biednych. Miloval viac, kvôli nám zostúpil na zem, stal sa človekom a bol ukrižovaný. Potom, čo sa stal človekom, mohol udeliť svojmu telu tú istú radosť, tú istú nesmrteľnosť a tú istú blaženosť, ktorej sa teší teraz. Ale to nechcel, aby mohol trpieť.

[164] Rupert dodáva, že večný Otec ponúkol svojmu Synovi v okamihu vtelenia výber. Zachrániť svet potešeniami alebo utrpeniami, poctami alebo potupami, bohatstvami alebo chudobou, životom alebo smrťou. Takže mohol, ak by chcel, s radosťou, slasťami, potešeniami a poctami i bohatstvami, slávami a triumfálne zachrániť ľudí a vziať ich so sebou do raja. No on vybral radšej zlá a kríž, aby dal Bohu, svojmu Otcovi, viac slávy a ľudom svedectvo väčšej lásky.

[165] Natol'ko nás ešte miloval, že miesto toho, aby skrátil svoje muky, chcel ich predlžovať a sťažovať ešte tisíc krát viac. Preto na kríži, keď bol šliapaný hanbou a ničený v utrpení, akoby dost' netrpel, zvolal: *'Sitis: Žízňim.'* A po kom žiznil? *'Sitis hoc'*, vraví svätý Vavrinec Justiniani, *'de ardore dilectionis, de amoris fonte, de latitudine nascitur et charitatis: sitiebat nos et dare se nobis desiderabat.* Tento smäd pochádzal z vrúcnosti jeho lásky, z fontány a hojnosti jeho láskavosti. Mal smäd po nás, z darovania sa nám, z trpenia pre nás.'

4 – Uzáver

[166] Tak máme dôvod volať so svätým Františkom z Pauly: *'Ó, láska! ó, Boh, láska! Oh! aká prehnaná láska, ktorú si nám ukázal, trpiac a umrúť!'* Alebo so svätou Máriou Magdalénou de Pazzi, objímajúc kríž: *'Ó, láska! ó, láska! nakoľko ťa je možno poznať!'* Alebo so svätým Františkom z Assisi sa váľať v blate ulíc: *'Oh! Ježiš, moja láska ukrižovaná, nie je vôbec poznaný! Ježiš, moja láska, nie je vôbec milovaný!'* Ozaj svätá Cirkev hovorí vždy pravdivo: *'Mundus eum non cognovit:* Svet nepoznal vôbec Ježiša Krista', vtelenú Múdroosť. A správne je tvrdiť toto: poznať, že Náš Pán trpel pre nás, a vôbec ho vrúčne nemilovať, ako robí svet, je vec morálne nemožná.⁷

KAPITOLA XIV.

Triumf večnej Múdrosti v kríži a skrze kríž

[167] Hľa, na čo myslím, najväčšie 'tajomstvo kráľa, *sacramentum regis'*, najväčšie tajomstvo večnej Múdrosti, Kríž.

I – Múdroosť a Kríž

Oh! aké sú myšlienky a cesty večnej Múdrosti vzdialené a odlišné od tých, čo majú ľudia, aj tí najmúdrejší! Ten veľký Boh chce spasiť svet, zahnať a spútať démonov, zavrieť peklo a otvoriť ľuďom nebo, vzdať večnému Otcovi nekonečnú slávu. Hľa, veľký plán, ťažké dielo a veľké prekvapenie. Akými prostriedkami si posluží táto Múdroosť, ktorá svojím poznaním siaha od jedného kraja univerza po druhý? Čo usporadúva všetko vlúdne a robí to mocne? Má rameno všemohúce. Jediným otočením ruky môže zničiť všetko, čo sa jej protiví a urobiť všetko, čo bude chcieť. Jediným slovom svojich úst môže zničiť a stvoriť. Čože vravím? Jej

stačí len chcieť, aby sa to všetko stalo.

[168] No jej láska dáva zákony jej moci. Chce sa vteliť, aby dosvedčila človeku svoje priateľstvo. Sama chce zostúpiť na zem, aby mu umožnila vystúpiť na nebesia. Tak je! No pravdepodobne sa táto vtelená Múdrost' objaví slávna a triumfujúca? Sprevádzaná miliónmi a miliónmi anjelov, alebo len miliónmi vybraných ľudí? A so svojimi armádami? Jas a majestát, bez chudoby, bez zlej povesti, bez poníženi a bez slabostí? Položí na zem všetkých svojich nepriateľov a získa srdcia ľudí svojimi okúzleniami, útechami, veľkosťami a bohatstvami?

Nič z toho. Udivujúca vec! Medzi Židmi vidí vec pohoršenia i hrôzy a medzi pohanmi predmet bláznovstva. Vidí kúsok podlého a pohrdania hodného dreva, ktoré zahanbuje a mučí najkrutejšie a najhoršie, volané šibenica, popravisco alebo kríž. Je to kríž, na ktorý uprela oči, v ňom sa jej zaľúbilo. Líbi ho medzi všetkým, čo je veľké a skvelé na nebi i na zemi. Aby bol nástrojom jej víťazstiev a ozdobou jej majestátu, bohatstiev a potešení jej impéria, priateľom a manželkou jeho srdca. *O altitudo sapientiae [et scientiae] Dei*: Ó, hĺbka múdrosti a vedomosti Božej! Aká je jej voľba prekvapivá! Ako sú jej plány a rozsudky vznešené a nepochopiteľné! No jej láska k tomu krížu je nevýslovná!

[169] Vtelená Múdrost' milovala kríž od svojej mladosti: *Hanc amavi a juventute mea*. Nevstúpila na svet prv, než ho prijala v lone svojej Matky z rúk večného Otca a ktorý si vložila do stredu svojho srdca, aby tam vládol, hovoriac: *'Deus meus, volui, et legem tuam in medio cordis mei*. Môj Bože, môj Otec, vyvolila som si tento kríž, keď som bola v tvojom lone. Vyvolila som si ho v lone mojej Matky. Milujem ho zo všetkých svojich síl a dávam si ho do stredu svojho srdca, aby bol mojou manželkou a mojou učiteľkou.'

[170] Počas celého svojho života ho hľadala so zaniatením. Keď chodila ako vysmädnutý jeleň z mestečka do mestečka, z mesta do mesta. Keď kráčala ako obor ku Kalvárii. Keď hovorila tak často o svojich utrpeniach a svojej smrti svojim Apoštolom a svojim učeníkom. A tiež i svojim prorokom pri premenení. Keď tak často volala: *'Desiderio desideravi*. Želala som si, avšak želaním nekonečným.' Všetky jej náhlenia, všetky jej horlivosti, všetky jej hľadania, všetky jej želania smerovali ku krížu. A videla ako [] vrchol svojej slávy a svojho najvyššieho šťastia zomrieť v jeho objatiach.

Zasnúbila si ho vo svojom Vtelení nevýslovnými láskami. Nosila a vyhľadávala ho s nevýslovnou radosťou po celý svoj život, ktorý bol neustálym krížom. A potom sa usilovala ho objasť a zomrieť na ňom na Kalvárii. *Quomodo coarctor usque dum perficiatur*: A ako, že mi prekážajú? a kto ma to zastavuje? a prečo ťa ešte nemôžem objasť, drahý kríž Kalvárie?

[171] Napokon prišla na vrchol svojich želaní. Bola pokrytá potupami. Pripútaná a ako prilepená na kríž. A zomrela s radosťou v objatiach svojej milej priateľky, ako na svojom lôžku pocty a triumfu.

[172] Nemyslíte, že po svojej smrti, aby lepšie vynikla, bola zbavená kríža, že odhodila kríž. Tak sa to nerobí. Natoľko sa zjednotila a je ako privtelená ku krížu, že niet ani anjela, ani človeka, ani stvorenia na nebi i na zemi, čo by ju mohlo od neho oddeliť. Jej puto je neodlúčiteľné, jej zmluva je večná. Nikdy Kríž bez Ježiša, ani Ježiš bez Kríža.

Svojou smrťou učinila potupy Kríža takými slávnymi, jeho chudobu a nahotu takými bohatými, jeho tvrdosti takými príjemnými, jeho ostrosti takými okúzľujúcimi, že je ako celkom zbožstvený a roztomilý anjelom i ľudom. A nariaďuje, aby všetci jej podriadení ho s ňou zbožňovali. Nechce, aby pocta zbožňovania, sama relatívna, bola vzdávaná iným stvoreniam, hoci by boli vyvýšené ako jej presvätá Matka. Tá veľká pocta je zvlášť vyhradená a povinná jej drahému Krížu. Vo veľký deň súdu ukončí úctu všetkých relikvií svätých, i najuctievanejších. Avšak prvým Serafinom a Cherubínom prikáže ísť na svet, aby pozbierali kúsky pravého Kríža, ktoré budú láskavou všemohúcnosťou tak dobre zjednotené, že vytvoria len jeden Kríž. Ten Kríž, na ktorom zomrela. Tento Kríž dá priniesť v triumfe Anjelmi, ktorí budú spievať spevy radosti. Pred ňou pôjde Kríž, položený na najžiarivejšom oblaku, aký sa

doteraz nikdy neobjavil. A bude súdiť svet ním a prostredníctvom neho. Aká bude vtedy radosť priateľov Kríža, lebo tam prídu. No aká bude bezútešnosť ich nepriateľov, ktorí nebudú môcť zničiť žiariaci a ohromný zjav tohto Kríža. Budú kričať horám, aby padli na nich a na peklá, aby ich pohltili!

2 - Kríž a my

[173] Večná Múdrost', očakávajúc veľký deň svojho triumfu na poslednom súde chce, aby Kríž bol signálom, charakterom a zbraňou všetkých jej vyvolených.

Neprijme žiadne dieťa, ktoré ho nebude mať ako znak. Neprijme žiadneho učeníka, ktorý ho neponesie na svojom čele bez červenania sa, na srdci bez odporovania a na pleciach bez vlečenia a odporu. Volá: *Si quis vult venire post me, etc.* Neprijme žiadneho vojaka, ktorý ho nevezme ako svoju zbraň, aby sa bránil, útočil, ohromil a rozdrvil všetkých svojich nepriateľov. A [ona] im volá: *Confidite, ego vici mundum; In hoc signo vinces.* Dôverujte mi, moji vojaci: ja som váš kapitán. Ja som svojich nepriateľov premohla krížom a vy tiež zvíťazíte skrze toto znamenie.

[174] V Kríži uzatvorila toľko pokladov, milostí, života a radosti, že ich poznanie dáva len svojim najväčším obľúbencom. Veľmi často otvára svojim priateľom, ako svojim Apoštolom, všetky svoje iné tajomstvá: *Omnia nota feci vobis*; ale nie tie Kríža. Tie iba tým, ktorí si to zaslúžili veľkou vernosťou a veľkými námahami. Oh! aký treba byť skromný, malý, umŕtvený, vnútorný a pohrdajúci svetom, aby sme poznali tajomstvo Kríža. Ešte dnes je, nielen medzi Židmi a pohanmi, Turkmi a bludármi, múdrymi sveta a špatnými katolíkmi, ale tiež medzi osobami, ktoré sa nazývajú zbožnými a veľmi zbožnými, predmetom pohoršenia. Objektom bláznovstva, pohrdania a úteku. Nielen v špekulácii, takže aby sa o ňom nikdy viac nehovorilo, nikdy viac teraz nepísalo o kráse a dokonalosti Kríža. Aj v praxi, pretože sa bojíme, plačeme, ospravedľňujeme, utekáme, lebo ide o vytrpenie niečoho.

'Confiteor tibi, Pater, Domine Rex coeli et terrae, quia abscondisti hoc a sapientibus et prudentibus hujus saeculi, et revelasti ea parvulis. Otče môj, povie jedného dňa táto vtelená Múdrost' v návale radosti, vidiac krásu Kríža. Vzdávam ti vďaky, že si skryl rozumným a múdrym sveta poklady a divy Kríža a že si ich zjavil pokorným a maličkým.'

[175] [Keď] poznanie tajomstva kríža je milosť tak osobitná, aký je jeho úžitok a skutočné vlastníctvo! Je to dar, ktorý večná Múdrost' dáva len svojim najväčším priateľom. A ešte po mnohých modlitbách, želaniach a prosbách. Aký dokonalý je dar viery, ktorým sa páčime Bohu, približujeme sa mu, premáhame svojich nepriateľov, a bez ktorej sme zavrnutí, Kríž je ešte väčším darom.

Svätý Peter, vraví svätý Ján Zlatoústý, je šťastnejší, že bol vo väzení pre Ježiša Krista, než že bol na Táboře, v strede svojej slávy. Je slávnejší, že nosil reťaze na svojich nohách, než kľúče raja vo svojich rukách. Svätého Pavla [ctí] väčšia sláva, že bol spútaný pre svojho Stvoriteľa než keď bol pozdvihnutý do tretieho neba. Boh dal najväčšiu milosť apoštolom a mučeníkom, keď im daroval niest' svoj Kríž v ich poníženiach, chudobe a najkrutejších mukách, než keď im dal dar robiť zázraky a obracať celý svet.

Všetci, ktorým sa zdieľa večná Múdrost', celkom si žiadali Kríž. Hľadali ho, objímali a keď mali nejakú príležitosť trpieť, volali z hĺbky svojho srdca so svätým Ondrejom: *O bona Crux, tamdiu desiderata.* Ó, dobrý Kríž, tak dlho želaný!

[176] Kríž je dobrý a vzácny z nekonečných dôvodov:

1° Lebo nás činí podobnými Ježišovi Kristovi.

2° Lebo nás činí hodnými deťmi večného Otca, dôstojnými údmi Ježiša Krista a dôstojnými chrámami Ducha Svätého. Boh Otec karhá všetky svoje deti, ktoré prijíma: to sú výroky: *'castigat... omnem filium quem recipit.'* Ježiš Kristus prijíma za svojich len tých, ktorí nesú svoj kríž. Duch Svätý seká a obrusuje všetky živé kamene nebeského Jeruzalema, čiže predurčených.

3° Kríž je dobrý, pretože ožaruje ducha a dáva mu viac chápania ako všetky knihy sveta: *qui*

non est tentatus, quid scit?

4° Keď je dobre nesený, je príčinou, pokrmom a svedectvom lásky. Zapaľuje oheň božej lásky v srdci, oddeľuje od stvorení. Udrzuje a zväčšuje túto lásku. A ako drevo je pokrmom ohňa, Kríž je pokrmom lásky. Je najistejším svedectvom, že milujeme Boha. Tým svedectvom si Boh poslúžil, aby nám ukázal, že nás miluje. A to isté svedectvo Boh žiada od nás, aby sme mu ukázali, že ho milujeme.

5° Kríž je dobrý, lebo je hojným prameňom všetkých druhov sladkostí a potešení a plodí v duši radosť, pokoj a milosť.

6° Napokon je dobrý, lebo získa, pre toho, kto ho nesie, váhu nesmiernej slávy v nebi: *immensum gloriae pondus operatur.*

[177] Keby sa poznala cena Kríža, robili by sme novény, ako svätý Peter z Alkantary, na získanie tohto vzácneho kúska raja. Hovorili by sme so svätou Teréziou: *'Aut pati, aut mori: Bud' trpieť, alebo zomrieť'*. Alebo so svätou Máriou Magdalénou de Pazzi: *'Non mori, sed pati: Nie zomrieť, ale trpieť.'* Žiadali by sme, ako blahoslavený Ján z Kríža, milosť trpieť niečo pre neho: *'pati et contemni pro te'*. V nebi nie je nič tak uctievané z vecí zeme, ako Kríž, povedal tento blahoslavený jednej božej služobnici po svojej smrti. *'Mám kríže, ktoré sú tak vzácne, povedal Náš Pán jednému zo svojich služobníkov, že sú všetkým, čo moja drahá Matka, ako je ona všemohúca, môže odo mňa získať pre svojich verných služobníkov.'*

[178] Svetský mudrc, vážený človek sveta nemôže vôbec rozumieť tejto tajomnej reči. Milujete príliš potešenia, príliš vyhľadávate pohodlia, príliš milujete dobrá tohto sveta, príliš sa bojíte znevažovania a ponižovania. Slovom, ste príliš nepriateľmi Ježišovho Kríža. Uctievate a chváľite samotný Kríž všeobecne. No nie váš, od ktorého utekáte ako môžete. Alebo ho vlečiete proti svojej vôli, šomrúc, znepokojujúc sa, nariekajúc. Zdá sa mi, že vidím kravy, ktoré, bučiac ťahali proti svojej vôli archu zmluvy, v ktorej bolo obsiahnuté to, čo bolo najvzácnejšie na svete: *trahentes et mugientes.*

[179] Zástup bláznov a nešťastníkov je nekonečný, hovorí Múdrost'. Lebo počet tých, čo vôbec nepoznajú cenu Kríža a nesú ho nešťastne, je nekonečný. Ale vy, praví učeníci večnej Múdrosti, ktorí ste upadli do mnohých pokušení a zármutkov. Čo trpíte pre spravodlivosť mnohými prenasledovaniami. S ktorými sa zachádza ako so smetami sveta, potešte sa, radujte sa, rozochvejte sa potešením. Lebo Kríž, čo nesiete, je vzácny dar, čo závidia blažení, lebo už nemôžu trpieť. Všetko, čo je hodné cti, slávy a čnosti v Bohu a jeho Duchu Svätom, to spočíva na vás. Lebo vaša odmena je veľká v nebesiach a tiež na zemi, skrze duchovné milosti, ktoré vám získava.

3 - Praktické uzávery

[180] Pite, priatelia Ježiša Krista, pite z jeho kalicha horkosti a stanete sa jeho priateľmi. Trpte s ním a budete s ním oslávení. Trpte trpezlivo a tiež s radosťou. Ešte krátku chvíľu a potom: večnosť šťastia za chvíľu utrpenia.

Neklamte sa: odkedy bolo treba, aby vtelená Múdrost' vstúpila do neba skrze Kríž, je nevyhnutné tam vstúpiť po nej tou istou cestou. Na ktorúkoľvek stranu sa otočíte, hovorí *'Nasledovanie Ježiša Krista, vždy nájdete Kríž.* Či predurčený, ak ho vezmete ako treba, s trpezlivosťou a radujúc sa pre Božiu lásku. Alebo zavrhnutý, ak ho nesiete s netrepezlivosťou a proti vašej vôli, ako toľkí dvojníci bedárov, ktorí budú musieť hovoriť počas celej večnosti v pekle: *Ambulavimus vias difficiles.* Namáhali sme sa a trpeli na svete a cieľ, hľa, my zavrhnutí. Pravá Múdrost' sa nenachádza na zemi, ani [v] srdci tých, ktorí žijú pre svoje pohodlie. [Má] svoj príbytok v Kríži, čo ste na tomto svete mimo neho vôbec nenašli. A natoľko sa vtelila a zjednotila s Krížom, že možno pravdivo povedať, že Múdrost' je Kríž a Kríž je Múdrost'.

KAPITOLA XV.

Prostriedky na získanie božej Múdrosti

Prvý prostriedok: vrúcna túžba

1 - Nevyhnutnosť túžby po Múdrosti

[181] Až dokedy, deti ľudí, budete mať srdce tiahnuce a omotané k zemi? Až dokedy budete milovať márnosť a vyhľadávať klamstvo? Prečo neobrátime svoje oči a srdcia k božej Múdrosti, ktorá zo všetkého, po čom možno túžiť, je najželateľnejšia? Aby ju ľudia milovali, sama odkrýva svoj pôvod, ukazuje svoju krásu, rozmiestňuje svoje poklady a svoje svedectvo tisícimi spôsobmi. Túži po tých, čo si ju želajú a ju vyhľadáujú. *'Concupiscite ergo sermones meos, Múd 6. Želajte si teda, vraví, držte si moje slová'.* Ide pred tými, čo si ju želajú: *Proeoccupat qui se concupiscunt, Múd 6.* Túžba po Múdrosti vedie do večného kráľovstva: *Concupiscentia itaque Sapientiae deducit ad regnum aeternum, Múd 6.*

2 - Požadované vlastnosti tejto túžby

[182] Treba, aby sme túžili po Múdrosti ako veľkom dare Boha, lebo je odmenou verného zachovávanía Božích príkazov. *Fili, concupiscens Sapientiam, conserva justitiam, et Deus proebibit illam tibi, Sir 1. Cogitatum tuum habe in proeceptis Dei, et in mandatis illius maxime assiduus esto, et ipse dabit tibi cor, et concupiscentia Sapientiae dabitur tibi.* Syn môj, ak si budete želať Múdrost' ako treba, zachovávať spravodlivosť, dodržiavať prikázania, Boh vám ju dá. Zamerajte všetko svoje myslenie na to, čo vám Boh nariaduje a meditujte bez prestania jeho príkazy. Ona sama vám dá srdce a bude vám daná túžba Múdrosti. Lebo Múdrost' vôbec nevstupuje do zlej duše a vôbec neprebýva v tele podrobenom hriechu: *quoniam in malevolam animam non introibit Sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Múd 1.*

Treba, aby táto túžba po Múdrosti bola svätá a úprimná, vo vernom zachovávaní Božích prikázaní. Lebo je nekonečne bláznov a lenivcov, ktorí majú tisíc želaní alebo skôr tisíc prikrývkov dobra. Ale nechcú vôbec opustiť hriech, urobiť si násilie, majú želania bláznivé a klamnú, ktoré ich zabíjajú a zatracujú. *Desideria occidunt pigrum, Prís 22.* Lebo Duch Svätý, ktorý je Učiteľom Múdrosti, uteká od pretvácky a chráni od myšlienok, ktoré sú bez chápanosti. Objavujú nepravosť a vyhánajú z duše. *Spiritus enim sanctus disciplina effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus quae sunt sine intellectu, et corripit[ur] a superveniente iniquitate. Múd 1.*

3 - Príklady toho želania

[183] Šalamún, ktorý je modelom, čo nám dal Duch Svätý, aby sme získali múdrost', ju získal až potom, čo sa dlho namáhal, túžil a vyhľadával i prosil. *'Optavi, hovorí, et datus est mihi sensus: et invocavi, et venit in me spiritus Sapientiae.* Želal som si Múdrost' a bola mi daná; pýtal som si ju, a duch Múdrosti prišiel do mňa. *Hanc amavi et exquisivi a iuventute mea, et quaesivi sponsam mihi eam assumere... Circuibam quaerens ut mihi illam assumerem, Múd 8.* Miloval som ju a vyhľadával od svojej mladosti. A napokon, aby som ju mal za manželku a spoločníčku, šiel som ju hľadať zo všetkých strán.' Treba byť, ako Šalamún a Daniel, ľuďmi túžby, aby sme získali ten veľký poklad Múdrosti.

Druhý prostriedok: Neustála modlitba

1 - Nevyhnutnosť neustálej modlitby

[184] Je veľmi veľkým Božím darom a preto je ťažšie ho dostať. Koľko len modlitieb, koľko námah vyžaduje dar Múdrosti, ktorý je najväčší zo všetkých Božích darov!

Čujme, čo vraví sama Múdrost': *'hľadajte a nájdete, klopte a otvorí vám, pýtajte a dostanete'.* Akoby hovorila: Ak ma chcete nájsť, treba ma hľadať. Ak chcete vojsť do môjho paláca, treba klopať na moju bránu. Ak ma chcete získať, treba ma prosiť. Nik ma nenájde, ak ma nehľadá. Nik ku mne nevstúpi, ak neklope na moju bránu. Nik ma nezíska, ak si ma neprosí. A to všetko sa robí skrze modlitbu.

Modlitba je riadnym kanálom, cez ktorý Boh udeľuje svoje milosti, osobitne svoju Múdrost'. Svet štyri tisíc rokov žiadal vtelenie božej Múdrosti. Mária mala 14 rokov, pripravuje sa skrze modlitbu na jej prijatie do svojho lona. Šalamún ju prijal až potom, čo dlho prosil s obdivuhodnou horlivosťou. *Adii Dominum, hovorí, et deprecatus sum illum, et dixi ex totis*

procordiis meis: ...Da mihi (Domine) sedium tuarum assistricem sapientiam, Múd 9. Na Pána som sa obracal, k nemu som sa modlil a jemu som z celého svojho srdca hovoril: Daj mi túto Múdrost', ktorá sedí pri teba na tvojom tróne! *Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, et non improperat; et dabitur ei*, Jak 1. Ak niekomu z vás chýba Múdrost', nech si ju prosí od Boha, ktorý dáva všetkým hojne a bez výčitky svoje dary, a dostane ju. Pozrite, hľa, Duch Svätý nehovorí: Ak niekomu chýba dobrota, poníženosť, trpezlivosť, atď., čo sú čnosti tak dokonalé. Ale: Ak niekomu chýba Múdrost'... [Lebo prosiac o ňu], pýta všetky čnosti, čo sú v nej obsiahnuté.

2 – Vlastnosť požadovanej modlitby

[185] Aby sme ju mali, treba si ju prosiť, *postulet*. Ale ako ju pýtať? Po prvé, treba ju pýtať so živou vierou a pevne, bez váhania: *postulet autem in fide, nihil hoesitans*. Lebo kto má kolísavú vieru nemôže očakávať, že ju dostane. *Non ergo aestimet homo ille quod accipiat aliquid a Domino*, Tamtiež.

[186] Po druhé, treba ju prosiť s čistou vierou, bez opierania svojej modlitby o jemné útechy, videnia alebo osobitné zjavenia. Akokoľvek to všetko môže byť dobré a pravdivé, ako bolo u niekoľkých svätých, je vždy škodlivé to tak robiť. A viera je o to menej čistá a záslužná, keďže je viac opretá o tie mimoriadne a zmyslové milosti. Čo nám Duch Svätý prehlasuje o veľkosti a krásach Múdrosti, Boh si želá nám ich dať. A pre jej nutnosť sú pre nás dosť mocné motívy si ju želať a pýtať od Boha so všetkou vierou a nástojčivosťou.

[187] Čistá viera je princíp a účinok Múdrosti v našej duši. Čím viac viery, tým viac múdrosti; čím viac múdrosti, tým viac viery. Spravodlivý alebo múdry, žije len z viery bez videnia, bez pocitov, bez ochutnávania, bez kolísania. 'Boh to povedal alebo prisľúbil'. Hľa, základ všetkých jeho modlitieb a všetkých jeho činov. Akokoľvek sa mu prirodzene zdá, že Boh nemá vôbec oči, aby videl jeho biedu. Vôbec uši, aby počul jeho žiadosti. Ani rameno, aby uzemnil jeho nepriateľov, ani ruku, aby mu dal pomoc. Akokoľvek by bol v duchu napádaný roztržitosťami, pochybnosťami a temnotami, v predstavivosti ilúziami, v srdci nudou a zničením, v duši smútkom a agóniou.

Múdry si vôbec nežiada vidieť mimoriadne veci ako ich videli svätí. Ani ochutnávať citelné sladkosti vo svojich modlitbách a pobožnostiach. Pýta s vierou, *in fide*, božiu Múdrost': *et dabitur ei*. A musí sa vopred uistiť, že mu bude daná, akoby bol anjel zostúpil z nebies, aby ho uistil. Veď Boh povedal: *'Omnis qui petit, accipit'*: všetko, čo prosia od Boha ako treba, čo prosia, dostanú. *Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de coelo dabit spiritum bonum spiritum se*, Lk 11. Ak teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré veci svojim deťom, o čo skôr dá váš nebeský Otec dobrého ducha Múdrosti tým, čo ho o to prosia.'

[188] Tretie, treba prosiť Múdrost' vytrvalo. Pre získanie tejto vzácnej perly a tohto nekonečného pokladu treba užívať voči Bohu svätej neodbytnosti, bez ktorej ju nikdy nenadobudneme. Nerobiť tak, ako mnohí, čo prosia od Boha nejakú milosť. Keď sa modlili určitú značnú dobu, ako celé roky, a nevidia, že Boh vypočul ich modlitby, znechucujú sa a prestávajú sa modliť. Myslia, že Boh ich nechce vypočuť. A preto strácajú ovocie svojich modlitieb a súdia Boha, ktorý rád dáva a ktorý vypočuje vždy dobré modlitby, buď jedným alebo druhým spôsobom.

Kto chce získať Múdrost', musí ju pýtať dňom i nocou, bez ochabnutia a bez odstrašenia. Tisíc krát šťastný bude ten, ak ju dostane po desiatich, dvadsiatich, tridsiatich rokoch modlitieb, i v samej poslednej hodine pred [u] mretím. A ak ju prijal potom, čo ušiel celý jeho život v jej hľadaní a prosení a zaslúžil si ju všetkými druhmi námah a kríža, nech je dobre presvedčený, že mu ju nedal pre jeho spravodlivosť ako odmenu, ale pre čisté milosrdenstvo, ako almužnu.

[189] Nie, nie, to nie sú vôbec tie lenivé a nestále duše v modlitbách a hľadániach, čo budú mať Múdrost'. Budú to tí, čo sú podobní tomu priateľovi, ktorý ide o polnoci búchať na dvere

jednému zo svojich priateľov, aby prosil požičať tri chleby. Pozrite, že to je sama Múdrost', ktorá v tejto parabole alebo histórii, nám ukazuje spôsob, ktorým ju treba žiadať, aby sme ju dostali. Ten priateľ búcha a zdvojnásobuje svoje údery i svoju prosbu, štyri alebo päť krát silnejšie a neodbytnejšie. Hoci je nočná hodina, k polnoci. Akokoľvek by bol jeho priateľ skrytý, akokoľvek by ho odmietol a poslal späť dva alebo tri krát ako neodbytného bezočivca. Napokon skrytý priateľ, vidiac neodbytné prosby priateľa, vstáva, otvára svoje dvere a dá mu všetko, čo prosil.

[190] Hľa, spôsob ktorým treba prosiť, aby sme dostali Múdrost'. A neomylné, skôr či neskôr, Boh, ktorý chce byť prosený neodbytné, vstane, otvorí dvere svojho milosrdenstva a dá nám tri chleby Múdrosti: chlieb života, chlieb chápanosti a chlieb Anjelov. Hľa, niekoľko modlitieb utvorených Duchom Svätým, aby sme si ju vyprosovali:

3 – Šalamúnova modlitba na získanie božej Múdrosti

[191] *'Bože otcov, Pane milosrdenstva, ktorý si všetko svojím slovom urobil, človeka si stvoril svojou múdrosťou, aby vládol nad stvorenstvom, ktoré si ty povolal k jestvosti, aby spravoval svet v svätosti a spravodlivosti, aby vládol v úprimnosti srdca, daj mi múdrosť, prísediacu tvojho trónu, a mňa nevylučuj z počtu svojich detí. Lebo ja som tvoj služobník a syn tvojej služobnice, človek mdlý a kratučkého žitia, ktorý málo chápe, čo je právo a čo je zákon. Lebo aj keby bol niekto z ľudí dokonalý, a chýbala by mu tvoja múdrosť, nebol by ničím.*

[192] *U teba je múdrosť, ktorá pozná tvoje diela, ktorá bola prítomná, keď si tvoril zemský okruh. Ona vie, čo tvojim očiam lahodí a čo je správne podľa tvojich príkazov. Vyšliže ju zo svätého neba a zošli ju z trónu tvojej velebnosti, aby so mnou bola pri mojom konaní a aby som vedel, čo je milé tebe. Lebo ona všetko vie a všetko chápe, povedie ma rozvažito pri mojich robotách, ochráni ma svojou velebnosťou. Takto budú moje diela príjemné, spravodlivo budem vládnuť tvojmu ľudu, hoden budem trónu svojho otca. Lebo ktorý človek môže poznať Božiu vôľu? Alebo kto sa dokáže domyslieť, čo chce Pán? Myšlienky smrteľníkov sú bojzlivé, naše úvahy sú neisté. Lebo dušu zaťažuje pominuteľné telo a pozemský stánok stláča myseľ, ktorá veľa húta. Ledva poznávame to, čo je na zemi, a len namáhavo chápeme to, čo je pred našimi očami; ktože teda vládze vyskúmať to, čo je na nebi? - Ktože poznal tvoju vôľu, ak si mu ty nedal múdrosť a keď si z výšav nezoslal svojho ducha svätého? (Len) tak boli vyrovnané chodníky pozemšťanov; ľudia, poučení o tom, čo ľúbi sa tebe, boli zachránení múdrosťou.'* (Múd 9, 1 – 6; 9 - 18)

[193] K ústnej modlitbe treba pridať modlitbu mysle, ktorá osvetľuje ducha, zapaluje srdcia a činí duše schopnými počúvať hlas Múdrosti, okusovať jej sladkosti a vlastniť jej poklady. Nenachádzam pre seba nič mocnejšie na pritiahnutie Božieho Kráľovstva, večnej Múdrosti do nášho vnútra, ako spojiť modlitbu ústnu a mysle, recitujúc svätý Ruženec a meditujúc 15 tajomstiev, čo obsahuje.

KAPITOLA XVI.

Prostriedky na získanie božej Múdrosti

Tretí prostriedok: Všestranné umŕtvovanie

I - Nevyhnutnosť umŕtvovaní

[194] *'Non reperitur Sapientia in terra suaviter viventium, Jób 28. Múdrost', hovorí Duch Svätý, sa vôbec nenachádza u tých, čo žijú vo svojom pohodlí, povoľujú svojim vášňam a zmyslom všetko, čo si žiadajú. Lebo tí, čo kráčajú iba podľa tela, nemôžu sa páčiť Bohu. A múdrost' tela je nepriateľstvom voči Bohu. Qui in carne sunt, Deo placere non possunt. Sapientia carnis inimica est Deo. Rim 8. Môj duch vôbec neprebýva v človeku, ktorý je telo. Non permanebit spiritus meus in homine..., quia caro est.'*

Všetci, čo patria Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, ukrižovali svoje telo s jeho vášňami a žiadostivosťami. Teraz i vždy nesú umŕtvovanie Ježiša vo svojich telách, stali sa neustálou obetou. Nesú svoje kríže vždy a napokon sú mŕtvi a sami pochovaní v Ježišovi Kristovi.

Hľa, slová Ducha Svätého, ktoré ukazujú jasnejšie ako deň, že preto, aby sme vlastnili vtelenú

Múdrosť, Ježiša Krista, treba praktizovať umŕtvovanie, zrieknutie sa sveta i seba samého.

[195] Nepredstavujte si, že táto Múdrosť, čistejšia než lúče neba, vstúpi do duše a tela poškvrnený[ch] potešeniami zmyslov. Nemyslite, že dáva svoj odpočinok, svoj nevýslovný pokoj tým, čo milujú spoločnosti a márnosti sveta. *'Vincenti, hovorí, dabo manna absconditum.* Svoju skrytú mannu dám iba tým, čo zvíťazili nad svetom a nad sebou samými.' Táto láskavá zvrchovanosť, ktorá svojím nekonečným svetlom pozná i rozlišuje v okamihu všetky veci, neustále hľadá osoby jej hodné: *Quaerit dignos se.* Hľadá, lebo ich počet je taký malý, že sa namáha ich nájsť, dosť ukrytých svetu. Dost' vnútorných a umŕtvených, aby jej boli hodné, hodné jej osoby i jej pokladov a jej zmluvy.

2 - Vlastnosti požadovaných umŕtvení

[196] Múdrosť, aby sa zdieľala, nežiada polovičné umŕtvovanie, umŕtvovanie niekoľko dní. Ale umŕtvovanie všestranné a neustále, odvážne a mlčanlivé.

Aby sme mali Múdrosť:

[197] 1° Treba, po prvé, byť opustiť dobrá sveta, ako urobili apoštoli, učeníci, prví kresťania a rehoľníci. Urobiť to čo najskôr je to najlepšie. Je to najistejší prostriedok pre vlastnenie Múdrosti. Alebo tiež, čo urobiť je ťažšie, odlúčiť svoje srdce od dobier a vlastniť ich, akoby sme ich vôbec nevlastnili. Bez snahy ich mať, neznepokojovať sa ich udržaním, nenariekať a neznepokojovať sa, keď ich strácame.

[198] 2° Neprisťahovať sa vonkajším módam svetákov či v odevu, nábytku, domoch, jedlách a iných spôsoboch a činnostiach života. *Nolite conformari huic saeculo*, Rim 12. Táto praktika je nevyhnutnejšia, ako si myslíme.

[199] 3° Nemyslieť a nenasledovať falošné zásady sveta. Neslobodno myslieť, hovoriť a konať ako svetáci. Majú náuku tak opačnú voči tejto vtelenej Múdrosti, ako temnoty voči svetlu a smrť voči životu. Skúmajte dobre ich zmýšľanie a ich slová. Myslia a hovoria mylne o všetkých najväčších pravdách. Je pravda, že neklamú otvorene; ale pretvarujú svoje klamstvá pod zdanie pravdy. Nemyslia klamať, no predsa luhajú. Obvykle nevyučujú hriech otvorene, ale majú ho buď za čnosť, alebo poctu, alebo vec indiferentnú a málo dôležitú. V týchto posledných časoch sa svet naučil od démona obrátiť zdanie hriechu a lži, to obsahuje zlobu o ktorej hovorí svätý Ján: *'Totus mundus in maligno positus est.* Celý svet je preniknutý zlom a v súčasnosti viac ako inokedy.'

[200] 4° Koľko možno, treba utekať od spoločností ľudí, nielen tých svetáckych, ktoré sú nebezpečné alebo škodlivé. No tiež zbožných osôb, lebo sú neužitočné a stráca sa tak čas. Kto sa chce stať múdrom a dokonalým, musí zachovávať tie tri zlaté slová, čo večná Múdrosť povedala svätému Arzéniovi: *'Fuge, late, tace:* Uteč, skry sa, mlč!' Utekajte, nakoľko môžete, od spoločností ľudí, ako to robili najväčší svätí. *Maximi sanctorum humana consortia quantum poterant vitabant. O nasledovaní.* Nech je váš život ukrytý s Ježišom Kristom v Bohu: *Vita vestra est abscondita cum Christo in Deo*, Kol 3. Napokon zachovávajte mlčanie pred ľuďmi, aby ste prebývali s Múdroťou. Mlčanlivý človek je človek múdry. *Est tacens qui invenitur sapiens*, Sir 20.

[201] 5° Aby sme mali Múdrosť, treba umŕtvať svoje telo. Nielen trpezlivo znášať choroby tela, nepohodlia ročných období a rán, čo dostávame v tomto živote od stvorenia. No snažme sa ešte o nejaké námahy a umŕtvenia, ako pôst, bdenia a iné prísnosti svätého pokánia.

Na to treba odvalu, lebo telo je prirodzene modloslužobníkom seba samého. A svet vidí i odmieta všetky umŕtvenia tela ako neužitočné. To sa snaží hovoriť i robiť pre obrátenie praktiky prísností svätých. Každú z nich na porozumenie: *'Corpus suum perpetuis vigiliis, jejuniis, flagellis, frigore, nuditate atque omni asperitatum genere in servitute redegit, cum quo pactum inerat ne ullam in hoc saeculo ei requiem praeberet.* Múdry, alebo svätý, ovládol svoje telo v službe skrze bdenia, pôsty, poriadky, chlad, nahotu a všetky druhy prísností. A urobil zmluvu s ním, že mu nedopraje žiaden oddych na tomto svete'. Duch Svätý hovorí vo všetkých svätých, že boli nepriateľmi odevu poškvrneného telom: *odientes (et)eam quoe*

carnalis est, maculatam tunicam, Júd 23.

[202] 6° Aby toto vonkajšie a dobrovoľné umŕtvenie bolo dobré, treba ho nevyhnutne spojiť s umŕtvovaním posudzovania a vôle skrze svätú poslušnosť. Lebo bez tejto poslušnosti je každá umŕtvenosť poškvrnená vlastnou vôľou, a často milšou démonovi ako Bohu. Preto nerobiť žiadne značné umŕtvovanie bez radenia sa. Prebývanie Múdrosti je v rade: *Ego Sapientia habito in consilio*. Kto robí podľa seba samého, robí to ako blázon. *Qui confidit in corde suo stultus est*, Prís 28. Múdry robí všetko s radou: *Astutus omnia agit cum consilio*, Prís 18. Kto nechce obanovať to, čo konal, má to robiť až potom, čo pýtal radu od múdreho človeka. To je veľká rada, čo nám dáva Duch Svätý. *'Fili, sine consilio nihil facias, et post factum non poenitebis*, Sir 30. *Consilium semper a sapiente perquire'*. Tob 4.

Skrze prostriedok poslušnosti je zahnaná samoláska, ktorá všetko kazí. Najmenšia vec sa stane veľmi záslužnou. Odkryje sa klam démona. Zvíťazí sa nad všetkými svojimi nepriateľmi a isto príde i ako spiaca k bráne spásy: *iter quasi dormiendo confectum*.

Všetko, čo idem povedať, je obsiahnuté vo veľkej rade: Zanechajte všetko a nájdete všetko, nájdúc Ježiša Krista, vtelenú Múdrost'. *Dimitte omnia, et invenies omnia*.

KAPITOLA XVII.

Štvrtý prostriedok: nežná a pravá úcta k svätej Panne

[203] Hľa, konečne najväčší z prostriedkov a najpodivuhodnejšie zo všetkých tajomstiev na získanie i zachovanie božej Múdrosti je: nežná a pravá úcta k Svätej Panne.

1 - Nevyhnutnosť pravej úcty k Márii

Nikdy nebolo počuť, že niekto okrem Márie, ktorá našla milosť u Boha pre seba a pre celý ľudský rod a v ktorej sa mohla vteliť a dať na svet večná Múdrost' činnosťou Ducha Svätého, mal moc tak povediac, vteliť ho do predurčených duší.

Patriarchovia, proroci a sväté osobnosti starého Zákona volali, vzdychali a žiadali vtelenie večnej Múdrosti. No nik si to nemohol zaslúžiť. Jediné Mária vznešenosťou svojej čnosti, siahajúcou až k Božskému trónu, získala to nekonečné dobrodenie. Stala sa matkou, učiteľkou a trónom božej Múdrosti.

[204] Ona je veľmi dôstojnou Matkou, pretože umožnila jeho vtelenie a dala na svet ako ovocie svojho lona: *A požehnaný je plod života tvojho, Ježiš*.

Všade, kde je Ježiš, na nebi alebo na zemi, v našich svätostánkoch alebo v našich srdciach, hovoríme pravdivo, že je plodom a prínosom Márie. Že Mária sama je strom života a že Ježiš je jediný jej plod.

Kto chce teda mať to obdivuhodné ovocie vo svojom srdci, musí mať strom, ktorý ho urodí. Kto chce mať Ježiša, musí mať Máriu.

[205] Mária je vychovateľkou božej Múdrosti. Nie akoby ona bola nad božou Múdroťou, nad pravým Bohom, alebo jej rovná. To myslieť a povedať, bolo by rúhaním. Alebo že by Boh Syn, večná Múdrost', bola podriadená Márii ako svojej Matke dokonale. Dal jej nad sebou samým materinskú a prirodzenú moc, ktorá je nepochopiteľná. Nielen počas svojho života na zemi, ale aj v nebi, lebo sláva nielen neruší prírodu, ale ju zdokonaľuje. Takže v nebi je Ježiš, tak ako vždy, dieťaťom Márie a Mária je matkou Ježiša.

V tomto zmysle má moc nad ním a on jej je istým spôsobom poddaný, lebo chce dobre. Takže Mária pre svoje mocné modlitby a svoje božské materstvo dosiahne od Ježiša všetko, čo chce. Dáva ho komu chce. Ona ho stále plodí v dušiach, v ktorých chce.

[206] Oh ! aká šťastná je duša, ktorá získala dobrodenia Márie! Nech je uistená, že čoskoro bude vlastniť Múdrost'. Lebo ako ona miluje tých, ktorí ju milujú, udeľuje im svoje dobrá plnými rukami. I dobro nekonečné, v ktorom sú obsiahnuté všetky ostatné, Ježiša, plod svojho lona.

[207] Ak teda pravdivo hovoríme, že Mária je v istom zmysle učiteľkou vtelenej Múdrosti, čo potom máme myslieť o moci, ktorú má nad všetkými milosťami a darmi Boha? A [o] slobode, v ktorej má udeliť z darov, komu sa jej zaľúbi?

Je, vravia svätí Otcovia, nesmiernym oceánom všetkých veľkostí Boha. Veľkým skladom všetkých jeho dobier, nevyčerpatelným pokladom Pána a pokladníčkou i rozdeľovateľkou všetkých jeho darov.

To je vôľa Boha, že odkedy jej dal svojho Syna, prijímame všetko jej rukou a na zem nezostupuje žiadny nebeský dar, ktorý by nešiel cez ňu ako cez kanál.

To z jej plnosti sme všetko dostali a ak je v nás nejaká milosť, nejaká nádej spásy, je to dobro, ktoré nám prichádza od Boha skrze ňu. Je takou paňou Božích dobier, že dáva komu chce, práve toľko koľko chce, kedy chce a spôsobom akým chce, všetky milosti Boha, všetky čnosti Ježiša Krista a všetky dary Ducha Svätého Všetky dobrá prírody, milosti a slávy. To sú myšlienky a vyjadrenia svätých Otcov, ktorých latinské pasáže neuvádzam, ani skrátene.

No hocikoľko darov by nám udelila táto suverénna a láskavá Princezná, nie je vôbec spokojná, ak by nám nedala vtelenú Múdroosť, Ježiša, svojho Syna. A vždy hľadá duše jej hodné, aby im ju mohla darovať.

[208] Mária je ešte aj kráľovským trónom večnej Múdrosti. V nej zjavuje svoje veľkosti, v nej rozmiestňuje svoje pokladnice a svoje sladkosti. A vôbec niet miesta na nebi i na zemi, na ktorom by večná Múdroosť ukazovala toľko velebností a mala toľko štedrosti, ako v neporovnateľnej Márii. Preto ju svätí Otcovia nazývajú svätyňou Božstva, odpočinkom a spokojnosťou Svätej Trojice, Božím trónom, Božím mestom, Božím oltárom, Božím chrámom, Božím svetom a Božím rajom. Všetky tie prívlastky a chvály sú veľmi pravdivé vo vzťahu k rozličným divom, ktoré učinil Najvyšší v Márii.

[209] Jedine cez Máriu možno obdržať Múdroosť.

No ak dostaneme tak veľký dar múdrosti, kde ju umiestnime? Aký dom, akú stoličku, aký trón dáme tejto princeznej tak čistej a tak žiarivej, že nebeské lúče slnka sú len tmou a temnotami v jej prítomnosti? Možno mi odpoviete, že žiada iba naše srdce, že ono jej treba dať, že tam ju treba umiestniť.

[210] Či nevieme, že naše srdce je poškrvnené, nečisté, telesné a naplnené tisícmi vášňami, a následne nehodné vlastniť tak vznešeného a svätého host'a? A keby sme mali sto tisíc srdc ako to naše, dať mu ho, aby mu slúžilo za trón, bola by to spravodlivosť? Neznevážila by naše uchádzanie sa? Nebude mať hluché ucho k našim prosbám? A nemáme strach a bezočivosť chcieť ju uložiť na miesto tak zapáchajúce a tak nehodné jej majestátu?

[211] Čo robiť, aby sa jej naše srdce stalo hodným? Hľa, veľká rada. Hľa obdivuhodné tajomstvo: Nechajme takpovediac, vstúpiť Máriu do nášho domu. Zasväťme ho pre ňu bez akejkoľvek výhrady ako jej služobníci a otroci. Vložme do jej ruky a na jej počesť všetko, čo máme najdrahšie. Nenechajme si nič pre seba. A táto dobrá Učiteľka, ktorá sa nikdy nenechala predbehnúť v štedrosti, sa nám dá nepochopiteľným, no skutočným spôsobom. A do nej príde prebývať večná Múdroosť ako na svoj slávny trón.

[212] Mária je svätý magnet. Keď niekde je, tak silno tam ťahá večnú Múdroosť, že ona sa nemôže ubrániť. Tento magnet ju pritiahol na zem pre všetkých ľudí a priťahuje ju vždy aj osobitne do každej, v ktorej je. Ak máme v sebe vieru Márie, máme ľahko a zakrátko skrze jej príhovor božiu Múdroosť.

Mária je zo všetkých prostriedkov, ako mať Ježiša Krista, najistejším, najpohodlnejším, najkratším a najsvätejším. Ak budeme robiť najprísnejšie pokánia, podnikneme najťažšie cesty a najväčšie námahy, ak vydáme všetku svoju krv na získanie božej Múdrosti, no príhovor a úcta Svätej Panny by sa nenachádza[la] vo všetkých tých úsiliach, boli by neužitočné a neschopné nám ju získať. No ak Mária za nás povie slovo, ak sa jej láska nachádza v nás, ak sme zapísaní v zozname jej verných služobníkov, čo zachovávajú jej cesty, budeme mať božiu Múdroosť čoskoro a lacno.

[213] Pamätajte, že Mária je nielen Matkou Ježiša, hlavy všetkých vyvolených, ale že je [Matkou] všetkých jej údov. Takže ich plodí, nosí vo svojom lone a dáva na svet slávy, skrze Božie milosti, čo im prináša. To je náuka svätých Otcov a zvlášť svätého Augustína, ktorý

vraví, že vyvolení sú v lone Márie a že ona ich dáva na svet, až keď vstupujú do slávy. Ba viac, Márii Boh nariadil bývať v Jakubovi, mať svoje dedičstvo v Izraeli a zapustiť korene vo svojich a svojich predurčených.

[214] Z týchto právd treba vyvodit':

1° márne si lichotí, že je dieťaťom Božím a učeníkom Múdrosti, kto nie je dieťaťom Márie;

2° aby sme boli z počtu vyvolených, treba aby Mária prebývala a zapustila v nás korene skrze nežnú a úprimnú nábožnosť k nej;

3° jej pripadá nás plodiť v Ježišovi Kristovi a Ježiša Krista v nás, až do jeho dokonalosti a plnosti jeho veku. Môže tak povedať o sebe pravdivejšie ako povedal svätý Pavol o sebe: '*Quos iterum parturio, donec formetur in vobis Christus*. Ja vás plodím stále, moje drahé deti, až dokedy Ježiš Kristus, môj Syn, nebude vo vás dokonale stvárnený.'

2 - V čom spočíva pravá úcta k Márii

[215] Nieкто, želajúc si byť ctiteľom Svätej Panny, sa ma môže spýtať, v čom spočíva pravá úcta k Svätej Panne. Odpovedám pár slovami. Spočíva vo veľkej úcte jej vznešeností, veľkej vďačnosti za jej dobrodenia, veľkej horlivosti za jej slávu, neustálom zvolávaní jej ochrany a úplnej závislosti od jej autority i pevnej opore a nežnej dôvere v jej materskú dobrotu.

[216] Treba dať pozor na falošné pobožnosti k Svätej Panne, ktorými si slúži démon, aby oklamal a zavrhol mnohé duše. Nebudem sa zdržiavať, aby som ich opisoval. Stačí mi povedať, že pravá pobožnosť k Svätej Panne: 1° je vždy *vnútorná*, bez pretváranky a bez povery; 2° *nežná*, bez ľahostajnosti a bez škrupúl'; 3° *trvalá*, bez nestálosti a bez nevernosti; 4° *svätá*, bez domýšľavosti a bez nepravidielnosti.

[217] Nepatriť medzi falošných ctiteľov *pokryteckých*, ktorí majú svoju nábožnosť len na perách a telách.

Nebyť tiež [ani] z ctiteľov *kritických* a *škrupulózných*, ktorí kričia, že sa vzdáva príliš pocty Svätej Panne a že uctievanie Matky znevažuje [Syna].

Nebyť z tých ctiteľov *ľahostajných* a *vypočítavých*, ktorí nemajú vôbec nežnú lásku ani synovskú dôveru k Svätej Panne. A utiekajú sa k nej jedine preto, aby získali alebo si zachovali časné dobrá.

Nebyť z tých ctiteľov *nestálych* a *ľahkomyselných*, čo sú ctiteľmi Svätej Panny len z rozmaru a načas a čo sa vzdávajú jej služby v čase pokušenia.

Napokon sa treba dobre chrániť byť z ctiteľov *poverčivých*, ktorí pod plášťom niekoľkých vonkajších pobožností, ktoré praktikuju, skrývajú srdce skazené hriechom. Čo si domýšľajú, že pre svoje pobožnosti k Svätej Panne nezomrú vôbec bez spovede, a [že] budú zachránení z nejakého hriechu, čo páchali.

[218] Nezanedbať vstúpiť do bratstiev Svätej Panny a najmä svätého Ruženca a v nich plniť povinnosti, ktoré sú veľmi posväcujúce.

[219] No najdokonalejšia a najužitočnejšia zo všetkých pobožností k Svätej Panne je zasvätiť sa jej celkom a skrze ňu celkom Ježišovi ako otrok.⁸ Urobiť zasvätenie úplné a večné: svojho tela, svojej duše, svojich dobier tak vnútorných ako vonkajších, zadosťučinení a zásluh, svojich dobrých skutkov a práva nimi disponovať. Konečne všetkých svojich dobier, čo sme obdržali v minulosti, čo vlastníme v prítomnosti a budeme vlastniť v budúcnosti. Je viacero kníh, čo pojednávajú o tejto pobožnosti. Uist'ujem, že som nikdy nenašiel praktikovať dôkladnejšiu úctu k Svätej Panne, ako vidno na príklade Ježiša Krista, čo by tiež viac oslavovala Boha, bola spasiteľnejšia pre dušu a hroznejšia pre nepriateľov spásy. A napokon sladšia a vznešenejšia.

[220] Táto dobre praktizovaná úcta nielen priťahuje Ježiša Krista, večnú Múdrost' do duše, ale ešte ho tam udržuje i zachováva až do smrti. Preto vás prosím, k čomu by nám slúžilo hľadať tisíc tajomstiev a vynaložiť tisíc úsilí, aby sme mali pokladnicu Múdrosti, ak potom, čo sme ju dostali, by sme ju nešťastne stratili ako Šalamún, pre našu nevernosť? Bol múdrejší než my, takí možno nikdy nebudeme a teda, silnejší, osvietenejší. Predsa bol oklamany

a premožený i upadol do hriechu a bláznovstva. A nechal všetkých, čo po ňom nasledovali, v dvojitém údive zo svojich svetiel i svojich temnôt. Zo svojej múdrosti i bláznovstva svojich hriechov. Možno povedať, že ak jeho príklad a jeho knihy podnietili všetkých jeho potomkov v túžbe a hľadaní Múdrosti, jeho skutočný pád alebo prinajmenej opodstatnená pochybnosť ktorú z toho mali, prekazila nekonečnému počtu duší dať si záležať na hľadaní skutočnosti naozaj prekrásnej, no ktorú možno veľmi ľahko stratiť.

[221] Aby sme boli teda nejakým spôsobom múdrejší ako Šalamún, treba vložiť do rúk Márie všetko, čo vlastníme. A sám poklad pokladov, Ježiša Krista, aby nám ho strážiła. Sme nádoby príliš krehké; nedávajme tam ten vzácny poklad a túto nebeskú mannu. Máme na krku priveľa nepriateľov a príliš vybraných i skúsených. Nespoliehajme sa na svoju múdrosť a silu. Máme priveľa zhubných skúseností z našej nestálosti a našej slabej prirodzenosti. Nedôverujme svojej múdrosti a svojej horlivosti.

[222] Márie je múdra: vložme všetko do jej rúk. Dobre bude zachádzať s nami i s tým, čo nám patrí, na najväčšiu slávu Božiu.

Maria je dobrotivá: miluje nás ako svoje deti a služobníkov. Jej ponúkame všetko, tak nič nestratíme; všetko privedie k nášmu osuhu.

Maria je štedrá: viac vracia, ako sa jej dáva. Ak jej darujeme čo vlastníme bez každej výhrady, prijme sto za jedno. A ako sa hovorí, za sto vajec býka.

Maria je mocná: nič nie je schopné jej vyrvať, čo sa jej dalo do rúk. Vložme sa do jej rúk. Obráni nás a udelí nám víťazstvo nad všetkými našimi nepriateľmi.

Maria je verná: toho, kto sa jej dá, nenechá zísť z pravej cesty ani stratiť sa. Je Panna verná Bohu a verná ľuďom par excellence. Chránila a zachovala verne všetko, čo jej Boh zveril, bez toho že by z toho stratila najmenšiu časť. A stráži tiež ešte s osobitnou starostlivosťou tých, ktorí sa úplne vložili pod jej ochranu a jej poručníctvo.

Zverme všetko teda jej vernosti; pripútajme sa k nej ako ku stĺpu, ktorý nemožno prevrátiť. Ako ku kotve, ktorú nemožno odtrhnúť. Či skôr ako k hore Sion, ktorou nemožno otriast'.

Hocikolko slepoty, koľkokoľvek slabosti a koľkokoľvek nestálosti by sme mali zo svojej prirodzenosti a akokoľvek veľa a zlých by bolo našich nepriateľov, nepremôžu nás. Ani nikdy nezvedú a nikdy nebudeme mať nešťastie stratiť Božiu milosť a nekonečný poklad večnej Múdrosti.

Zasvätenie seba samého Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, rukami Márie

[223] Ó, večná a vtelená Múdrost'! Ó Ježišu, veľmi hodný lásky a poklony, pravý Boh a pravý človek, jediný Syn večného Otca a Márie, vždy Panny!

Hlboko sa ti klaniam večne prítomnému v lone i v jase tvojho Otca a v čase tvojho vtelenia prítomnému v panenskom lone Márie, tvojej predôstojnej Matky.

Vzdávam ti vďaky za to, že si sa zriekol seba samého, keď si na seba vzal podobu otroka, aby si ma vytrhol z hrozného diablovho otroctva.

Chválím ťa a oslavujem za to, že si privolil podriaďiť sa vo všetkom Márii, svojej svätej Matke, aby si ma urobil svojím verným otrokom skrze ňu.

No beda! Ja nevďačný a neverný nezachoval som záväzky a sľuby, ktoré som tak slávnostne urobil pri svojom krste: vôbec som si nesplnil svoje povinnosti. Nezasluhujem si nazývať sa tvojím synom, ba ani otrokom. A keďže niet vo mne ničoho, čo by si nezaslúžilo tvoje odvrhnutie a hnev, už sa viac neodvažujem predstúpiť pred tvoj svätý a vznešený Majestát sám.

Preto sa utiekam k orodovaniu a milosrdenstvu tvojej presvätej Matky, ktorú si mi dal za svoju prostredníčku. A jej prostredníctvom dúfam, že dosiahnem pravú kajúcnosť i odpustenie hriechov, získam a udržím si Múdrost'.

[224] Zdravas', ó, Nepoškvrnená Mária, živý svätostánok Božstva, v ktorom si skrytá večná Múdrost' praje prijímať poklonu anjelov i ľudí.

Zdravas', ó, Kráľovná neba i zeme, ktorej vláde je podriadené všetko, všetko to, čo je nižšie

od Boha.

Zdravas', ó, bezpečné Útočisko hriešnikov, čo svoje milosrdenstvo nikomu neodopieraš. Vypočuj moje želania, aby som získal božskú Múdrost', a preto prijmi sľuby a ponuky, ktoré ti moja nízkosť predkladá.

[225] Ja, M., neverný hriešnik, si dnes do tvojich rúk obnovujem a potvrdzujem krstné sľuby: navždy sa zriekam zlého ducha, jeho okázalosti i skutkov a dávam sa celý Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, aby som ho po všetky dni svojho života nasledoval nesúc svoj kríž a aby som mu bol vernejší než dosiaľ.

Pred očami celého nebeského dvora si ťa dnes volím za svoju Matku a Vládkyňu. Ako otrok ti oddávam a zasväcujem svoje telo i dušu, svoje vnútorné i vonkajšie dobrá, ba aj cenu svojich dobrých skutkov: minulých, prítomných i budúcich. Zverujem ti plné právo narábať so mnou a so všetkým, čo mi patrí, bez výnimky, ako sa ti bude páčiť, na najväčšiu slávu Boha v čase i vo večnosti.

[226] Prijmi, dobrotivá Panna, tento nepatrný dar môjho otroctva na uctenie si a zjednotenie sa s tou podriadenosťou, ktorú večná Múdrost' dobrovoľne prijala voči tvojmu materstvu. Prijmi ju odo mňa ako poctu tej moci, ktorú obaja máte nad týmto červíčkom a biednym hriešnikom a ako vďakyvzdanie [za výsady], ktorými ťa zahrnula Najsvätejšia Trojica.

Slávnostne vyhlasujem, že odteraz ťa chcem vo všetkom uctievať a poslúchať ako tvoj opravdivý otrok.

Ó, obdivuhodná Matka! Predstav ma ako večného otroka svojmu drahému Synovi, aby ma prijal cez teba, keď ma cez teba vykúpil.

[227] Ó, Matka milosrdenstva! Láskavo mi vymôž pravú Božiu múdrost' a tým ma aj zahrň medzi tých, ktorých miluješ, učíš, vedieš, živíš a chrániš ako svoje deti a svojich otrokov.⁹

Ó, verná Panna, vo všetkom urob zo mňa takého dokonalého učeníka, nasledovníka a otroka vtelenej Múdrosti, Ježiša Krista, tvojho Syna, aby som na tvoje orodovanie a podľa tvojho vzoru dospel k plnosti jeho veku na zemi a jeho slávy v nebi. Nech sa tak stane.

Qui potest capere capiat! Quis sapiens et intelliget haec? (Kto to môže pochopiť, nech pochopí! Mt 19,12 Kto je múdry, aby ich pochopil?)

Poznámky

OBSAH

SVÄTÝ ĽUDOVÍT MÁRIA GRIGNION Z MONTFORTU: <i>LÁSKA VEČNEJ MÚDROSTI</i>	1
1 – Modlitba k večnej Múdrosti	1
2 – Výzva, ktorú dáva Božská Múdrost' princom a veľkým sveta v šiestej kapitole 'Knihy Múdrosti'	1
3 - Poznámky autora.....	2
KAPITOLA I.....	2
Aby sme milovali a vyhľadávali božiu Múdrost', je nevyhnutné ju poznať	2
1 - Nevyhnutnosť poznať božiu Múdrost'	2
2 - Definícia a rozdelenie námetu.....	4
KAPITOLA II.....	4
Pôvod a dokonalosť večnej Múdrosti.....	4
1 - Múdrost' skrze vzťah k Otcovi.....	4
2 – Činnosti Múdrosti v dušiach	5
KAPITOLA III.....	6
Zázraky moci božej Múdrosti v stvorení sveta a človeka	6

1 - V stvorení sveta.....	6
2 - V stvorení človeka	7
KAPITOLA IV.....	8
Zázraky dobroty a milosrdenstva večnej Múdrosti pred jej vtelením	8
1 - Rozhodnutie Vtelenia.....	8
2 – Pred Vtelením.....	8
Uzáver	9
KAPITOLA V.....	10
Zázračná dokonalosť večnej Múdrosti	10
KAPITOLA VI.....	11
Výrazné želania, ktoré má božia Múdrost', aby sa darovala ľuďom	11
1 - Zaľúbený list večnej Múdrosti	12
2 - Vtelenie, smrť a Eucharistia.....	12
3 - Nevďačnosť tých, ktorí odmietajú	13
4 – Uzáver	13
KAPITOLA VII.....	13
Voľba pravej Múdrosti	13
1 - Svetská múdrosť	13
2 - Prirodzená múdrosť.....	15
3 – Uzáver	16
KAPITOLA VIII.....	16
Podivuhodné účinky večnej Múdrosti v dušiach, ktoré ju vlastnia.....	16
KAPITOLA IX.....	19
Vtelenie a život večnej Múdrosti	19
1 - Vtelenie večnej Múdrosti	19
2 - Život vtelenej Múdrosti.....	20
KAPITOLA X.....	21
Roztomilá krása a nesmierna vľúdnosť vtelenej Múdrosti	21
1 - Múdrost' je vľúdna vo svojich princípoch	21
2 - Je vľúdna podľa prorokov	21
3 – Má vľúdne meno	21
4 – Vľúdny je jej vzhľad	21
5 – Vľúdne sú jej slová.....	22
KAPITOLA XI.....	22
Vľúdnosť správania sa vtelenej Múdrosti	22
6 - Je vľúdna v celom svojom správaní sa	22
7 - Je vľúdna aj v sláve.....	23
KAPITOLA XII.....	24
Základné výroky vtelenej Múdrosti, ktoré máme veriť a konať, aby sme boli spasení.....	24
KAPITOLA XIII.....	26
Výťah nevysvetliteľných bolestí ktoré vtelená Múdrost' chcela znášať z lásky k nám	26
1 – Najsilnejší dôvod milovať Múdrost'	26
2 - Okolnosti Umučenia Múdrosti.....	26
3 - Krajná oddanosť Múdrosti v jej bolestiach.....	28
4 – Uzáver	28
KAPITOLA XIV.....	28
Triumf večnej Múdrosti v kríži a skrze kríž.....	28
1 – Múdrost' a Kríž.....	28
2 - Kríž a my.....	30
3 - Praktické uzávery.....	31

KAPITOLA XV.	31
Prostriedky na získanie božej Múdrosti	31
Prvý prostriedok: vrúcna túžba	31
1 - Nevyhnutnosť túžby po Múdrosti	32
2 - Požadované vlastnosti tejto túžby	32
3 - Príklady toho želania.....	32
Druhý prostriedok: Neustála modlitba	32
1 - Nevyhnutnosť neustálej modlitby	32
2 – Vlastnosť požadovanej modlitby.....	33
3 – Šalamúnova modlitba na získanie božej Múdrosti.....	34
KAPITOLA XVI.....	34
Prostriedky na získanie božej Múdrosti	34
Tretí prostriedok: Všestranné umŕtvovanie	34
1 - Nevyhnutnosť umŕtvovaní	34
2 - Vlastnosti požadovaných umŕtvovaní	35
KAPITOLA XVII.	36
Štvrtý prostriedok: nežná a pravá úcta k svätej Panne	36
1 - Nevyhnutnosť pravej úcty k Márii.....	36
2 - V čom spočíva pravá úcta k Márii	38
Zasvätenie seba samého Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, rukami Márie	39
Poznámky	40

---

¹ Bola to v tej dobe všeobecná mienka.

² Porov. napr.: Lk 2, 51: „Potom sa s nimi vrátil do Nazareta a bol im poslušný.“ SVÄTÝ ANZELM: *Oratio XDVI*; SVÄTÝ BERNARD: *Homilia I super Missus est*; SVÄTÝ BERNARDÍN SIENSKY, *Sermo V de Nativitate B.M.V.*; ako aj *Corona B.M.V.*, ktorú autor pripisuje svätému Bonaventúrovi: „Božej vláde je podrobené všetko, aj svätá Panna; a aj vláde Panny je podrobené všetko, i Boh.“

³ Uvádzané dni a dátumy počatia, narodenia, utrpenia a smrti nemožno ani potvrdiť ani vyvrátiť. Iní autori uvádzajú iné.

⁴ Výraz božská, ktorý autor používa vzhľadom na Pannu Máriu, pochádza od gréckych Otcov, ktorí ho používali ako synonymum nášho svätá, čiže posvätená Božou milosťou. Naše posvätenie chápú ako zbožštenie, divinizáciu. Porovnaj napr. 2 Pt 1, 4: „Tým nám daroval vzácne a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste sa skrze ne stali účastníkmi na Božej prirodzenosti a unikli porušeniu, ktoré je vo svete pre žiadostivosť“.

⁵ Porov. napr. Mt 15, 32: „Ježiš zvolal svojich učeníkov a povedal: 'Úto mi je zástupu, lebo už tri dni sa zdržiavajú pri mne a nemajú čo jesť. A nechcem ich prepustiť hladných, aby nepoomdlievali na ceste'.“

⁶ Porov. napr. Rim 5, 6: „Veď Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných, keď sme boli ešte bezmocní.“

⁷ Porov. 1 Jn 2, 4: „Kto hovorí: 'Poznám ho,' a nezachováva jeho prikázania, je luhár a niet v ňm pravdy.“

⁸ Výraz otrok nájdeme aj v slovenskom preklade Biblie, napr.: Rim 6, 16: „Neviete, že komu sa dáte za otrokov a poslúchate ho, ste otrokmi toho, koho poslúchate: či hriechu na smrť, alebo poslušnosti na spravodlivosť?“ V originálnom gréckom texte sa používa výraz otrok, otrokyňa (*doulos, doulé*). Obraz otroctva neprotirečí evanjeliovej slobode Božích detí. Práve naopak, táto sloboda je ovocím pravého svätého otroctva lásky.

Ján Pavol II.: List rehoľníkom a rehoľniciam montfortánskych rodín. Učenie sv. Eudovíta Márie Grigniona z Montfortu 8. decembra 2003: „V montfortánskej špiritualite je dynamizmus lásky zvlášť vyjadrený prostredníctvom symbolu otroctva lásky Ježišovi podľa Máriinho príkladu a s jej materskou pomocou. Ide o plnú účasť na Kristovej kénosis, účasť prežívanú s Máriou, ktorá je dôverným spôsobom prítomná v tajomstvách

---

synovho života. 'Medzi kresťanmi niet ničoho, čo by nás urobilo závislejšími na Ježišovi Kristovi a jeho svätej Matke než dobrovoľné otroctvo podľa príkladu samého Ježiša, ktorý z lásky k nám 'prijal prirodzenosť sluhu' – Formam servi accipiens, a príkladu svätej Panny, ktorá sa sama nazvala služobnicou a otrokyňou Pána. Apoštol sa hrdo nazýva servus Christi. Prví kresťania sú v Písme viackrát nazvaní servi Christi.' (Traktát o pravej úcte, 72).“

Ján Pavol II.: „Vie sa, že autor traktátu definuje svoju úctu ako formu 'otroctva'. Toto slovo môže vadiť našim súčasníkom. Čo sa týka mňa, nenachádzam v tom žiadnu ťažkosť. Myslím, že sa jedná o istý paradox, aké sa často vyskytujú v evanjeliách, pretože slová 'sväté otroctvo' znamenajú, že by sme nemohli lepšie použiť našu slobodu, najväčší dar, ktorý nám Boh dal. Pretože sloboda sa meria mierou lásky, ktorej sme schopní. Myslím, že je to toto, čo nám chcel autor ukázať.“ ANDRÉ FROSSARD: *Dialoga con Giovanni Paolo II.*, Milano, Rusconi 1983, s. 157-159.

⁹ Osobitne ako skrze ňu zasvätených vtelenej Múdrosti.